

העולם הזה

השבועון המצויד
ל אינפורמציה

מס' 753 / שנה 15 / ח' ניסן תשי"ב / 3.4.1952

מחיר חידום לגיליון זה 200 פרוג'ה

תיגרה, אולם הרפורטג'ה הופיעה. וכעבור שנתיים בדיוק, במשפט שנערך החדש בחיפה, הוכח שהעולם הזה צדק.

היתה זאת התחלה נאה. מעשיהם של אותם הצעירים שהעזו להוציא את מלחמתם, והחלו מפרסמים עובדות שלא היו נוחות לרבים, לא מצאו חן בעיני אנשים רבים. ביניהם אנשים בעלי השפעה רבה. ואנשים אלה לא ישובו בחיבוק ידיים. הם ניסו להפריע, להטיל חרם, לנעול שער.

בעברנו ענה על כרכי העתון מאז, עוברת על פנינו שורה של רפורטג'ות שנולדה תוך כדי מאבק. הנה הרפורטג'ה על משפחות החללים, ששינתה תוך שבוע את היחס אליהן. הנה הסיפור על משותקי ביתן 19, שלא הופיע מעולם על עמודי העתון, ובכל זאת עשה את שלו. הנה הדו"ח על בתי הסוהר, על מוסדות חוליה הרוח ועל בתי החולים לחולי הצרעת; המערכה על תכנית הלימודים שחוללה תנועת תלמידים. המאבק על האמת בפרשת הימאים, שנראתה בעיני כה רבים כעמדה בלתי אובייקטיבית, עד שנתברר, כעבור שבועות, כי האמת היתה תמורה עוד יותר.

ותוך כדי מאבקים, גדולים וקטנים, במבחינים של שוחד ציבורי לא פחות מאשר במבחינים של אימונים ועושים, התגבשה מערכת. חברה נבחרה לפי מתכונת ברורה: אנשים לוחמים, אנשים מסורים, אנשים קנאים לאמת — אך לא עתונאים מקצועיים. לא חדרה לעתון זה הציניות של איש המקצוע, גם לא גישתו של בעל המלאכה המתחיל אל העתון כאל מקום עבודה. במקומה באה גישתם של אנשים הרואים בעתון תפקיד, וחובה, ושליחות.

לעתים נוצר הרושם בין ידידינו שאנו מרוצים יתר על המידה מפרי עמלנו. רושם זה אינו נוצר בין אנשים שהיתה להם הזדמנות להיות נוכחים בשיבת המערכת. עתון זה אינו דורך במקום. איש הסבור כי הגענו לשאי, שהושגה המתכונת הסופית, הקבועה, לא ימצא את מקומו במערכת זו. שולט בה משהו שהייתי קורא לו "איישבעית-הרצון הקדושה". דומה שאין עתון אחר בארץ בו קיימת ביקורת עצמית קבוצתית כה חזקה. התוצאה: אם יקח מישהו כל גליון עשירי של העוֹלָם הזה, ימצא שינויים ניכרים מגליון לגליון. העתון, יהיה קשה לו להאמין שאלה גליונות של אותו עתון.

אולם יש דברים שהפכו קבע, אחר תקופה ארוכה של ניסיון וגיוש, והם נשארו אופייניים לעתון זה (אף כי פרטים כה רבים ממנו, החל מרשימת המערכת בראש וכתובת-המש" נה מתחלף לתמונות ועד לשימוש בצבעים ולהרכב המשפטים "הושאלו" ע"י חברים ב" מקצוע, שעוד לפני שנתיים עיקמו את האף בפומבי ובקול גדול בראותם את העוֹלָם הזה). בין הדברים הקבועים האלה, שנשארו גם היום יחידים במינם בעתונות העברית, מגיע מקום הכבוד לרפורטג'ה הגדולה הפותחת בכל שבוע את גליון העתון (בעמוד 3).

רפורטג'ות אלה אינן גופלות מן השישים. הן תוצאה של תהליך עבודה כה מסובך ש- קילקול של בורג קטן עלול להפוך עשרות שעות עבודה למבוזבזות. פעם נאמר בעתון זה: "שום עתון אחר בארץ אינו משקיע כמות כה גדולה של עבודה בכל טור של חומר מודפס". על כך יכולים להעיד אנשים שהוצאו בחצות לילה ממיטתם ע"י צילצול טלפוני של עורך-הכתובת, נתבקשו למסור פרט זעיר, כמו גילם או בית-הספר בו למדו. וקורא, אשר עינו מרחפת על פני תמונה בלתי חשוכה באחד המדורים, לא יעלה על דעתו שלמען תמונה זו ביזבז הצלם שמונה שעות עבודה.

יהיה זה מאמר על הווד'סון, או על ידידי בחולתא, או על סיכסוך בכפר ערבי גיד — מושקעות בו שעות רבות ומייגעות, ולעתים קרובות ימים אחדים של מחקר, עיון כסמ" כים, שיחות עם עשרות אנשים או פישפוש בעשרות ספרים וכתבי-עת. ייתכן שעתון זה היה יכול לחסוך הרבה כסף, לוא העתיק מאי מרים מעתונים זרים, או לוא הסתפק במסירת דעתו של אחד על שאלה השנויה ימים לוקת ציבורית. אך אין זו דרכו של עתון זה.

זהו עתון בלתי-תלוי. לא כל קורא מחזיר לעצמו בדיוק מה פירוש הדבר.

פירוש הדבר: שום מפלגה אינה משלמת למחלל זה, אינה יכולה לקבוע את המגנייה. אך ישנם עוד עתונים כאלה בארץ. איתלותו של עתון זה מרחיקה לכת יותר: שום קאפי-טליסט, שום בעל-הון, שום איל-כספים לא סיפק לנו את האמצעים להוציא עתון זה, אינו יכול למנות עצמו עורך או לכפות את דעתו על חברי המערכת. וזוהי תכונה שהיא נדירה ביותר. היא יחידה במינה בארץ.

וכאשר הושג הישג זה, היו הכל בטוחים כי המשבר הראשון יפיל את הבניין כבית כלפים. אולם הם לא התחשבו בדבר אחד, בו היינו בטוחים מן היום הראשון. אחרי עתון זה עומד מישהו. מישהו זה הוא ציבור קוראיו. העתון הגיע, בעזרתו, למצב בו כיסה את הוצאותיו, אף איפשר הרחבה גדולה של חבר העורכים, שיפור השירותים. וכאשר באו המשרבים, עשה העתון את אשר לא העז לעשות כל עתון אחר לפניו: הוא הניח את בעיותיו לפני קוראיו, הגיש להם את החשבון, תבע מהם לכסותו. והקוראים כיסוהו.

עתון זה אינו עסק. אין הוא מחלק רווחים. כל פרוטה מהנסותיו מושקעת בו בחזרה. ועמד זה, ששמה איתלותו של עתון, מחירה יקר. יקר שבעתים כשישנו מי שמקוה כי אפשר לשבור את חוט-השררה שלנו ע"י החנקתה של מפלגת חנייה, אחר שזוכה לדעת כי איאפשר לשברו בקרב גלוי, פנים אל פנים. אך דומה לי, אחר הקרב של השבועות האחרונים שאיים על קיום העתון, כי חשבון זה נערך בלי בעל הבית. ובעל הבית הוא, אחרי כללות הכל, אתה. הקורא. כי כלב-שמירה זה, ששמו עתון בלתי-תלוי, שומר על ביתך שלך. כשהופיע גליון 651, הראשון של מערכת זו, התחממו אויבי עתון זה בנחתה אחת. אמרו להם: היום הם צעירים וסוערים, יש להם רעיונות. אבל נחכה כמה חדשים. הרעיונות יאולו, ההצלחה תעבר אחרת על דעתם, הם "יתברגנו", ישקטו על שמריהם, יקנו עצמם קרייזלרים ודירות בצפון תל-אביב. ואז יהיה עתון ככל עתון אחר. ושלוש על ישראל. אולם אדם שיקרב במערכת היום, לא ימצא בה פורגנות רבים. הוא לא ימצא בה אנשים הגוססים בקרייזלרים, גם לא בעלי דירות לוקסוס. הוא ימצא בה קבוצה של בחורים צעירים, רציניים למדי אך מבינים בדיחה, הסבורים שהוטל עליהם תפקיד, והמשתדלים למלא תפקיד זה כמיטב יכולתם. ואם יליכש בחורים אלה, בדמיונו, בחולצות-האקס קרועות ומלוכלכות ויחבוש אותם בכובעי-גרגר, יוחכח לדעת שלא השתנו בהרבה מאז הימים ההם.

לוי אשכול

לפני שנתיים בדיוק, ביום החמישי הראשון של חודש אפריל, 1950, עמדה קבוצה של בחורים צעירים ליד מוכר העתונים אשר על מדרגות קולנוע מוגרבי, תל-אביב, עקבה בעיניים תהות אחר האנשים — נער לבוש חאקי, פועל מזוקן בבגדי עבודה, אשה מסורסת — שניגשו אל המוכר, שילשלו לידיו 70 פרוטה ונטלו לידיהם גליון של העוֹלָם הזה.

מה הרגשנו אנו, חברי המערכת החדשה, כאשר ראינו את הגליון הראשון שהיה פרי ידינו עובר ליד קוראיו? קשה לאמר. לא אכחיש שהיה בלבנו רגש של גאווה רבה. הגענו. הקמנו את המערכת, שהיתה אולי המערכת הצעירה ביותר בעולם, אם נוציא מן הכלל עיתוני נוצר.

אולם היה בלבנו גם רגש של ענוה גדולה — ענוה מול התפקיד. אלפים ורבבות נוטלים לידם את העתון, מניפים בו מכת, קוראים את השורות — השורות שאנן כתבנו אותם. דענו שזה מחייב. קוינו שלא נאכזב.

אך בעיקר, היתה זאת אותה הרגשה יפה שהיינו מרגישים אותה בימים ההם, לא לפני הקרב (ההרגשה שלפני הקרב אינה שמחה, לרוב) אלא ברגע שמתחיל הקרב, כשהפחד נושר מכך, מפנה את מקומו לשכרון המפוכת של שמחת ההתמודדות. ידענו: נשרף מאחורינו הגשר, ואנו יוצאים למאבק, כשאנו לבדנו, ללא כוח בערפנו, אך כשהמרחב הגדול לפנינו. ובנו תלוי אם נגיע אליו ואם לא.

בכל זאת, אם אישאל היום מתי נולדה, בעצם, המערכת החדשה של העוֹלָם הזה, לא אקבע את תאריך לידתה לאותו יום אפריל. מחשבתי תגדור חזרה, כמעט שנתיים גוספות, עד הגיעה ליום מסוים ביולי 1948.

והסיפור יהיה כך: "העולם הזה נולד בין שיחי צבר ליד הכפר הערבי סואפיר, בדרך בואכה נגבה. אביו היה מסום מצרי, מטיפוס בחפזן וללא חשק רב, כמה שעות כל-כך... ליד אותה שוחה ישבו שני בחורים לבושים בגדי חאקי מלוכלכים, בלתי מגולחים זה למעלה משבוע, מכוסים אבק ושאר צורות טינוף. שני בחורים אלה, שעתידיהם היו להיות עורך ועורך-המשנה של העוֹלָם הזה, נשאו אז תואר חשוב יותר: טוראים בחיל רגלים הומן עבר לאיסוף. בערב היתה צריכה להירכס כנס לחולספה הפוגה (מספר 2), אך איש לא האמין בכך ברצינות. לפנינו היה עתון עברי, שהתגלגל איך שהוא למקום זה. והעתון לא מצא חן בעינינו.

מדוע? את זאת קשה להגדיר. לוא הש- תמשנו אז בדירגון המקצועי (שלמולנו לא ידענו אותו) היינו מוצאים בו, מן הסתם, ל- קויים של עימוד, איי-התאמות גראפיות, פ- מים של כיתוב. אולם כאמור לא ידענו, למד- משהו אחר: העתון לא דיבר אל לבנו. כגור- נו, גישתו, מבטו, היו רחוקים מאתנו, כאילו תורגמו משפה אחרת. סגנון זה של מליצות, של פראזות מסתלסלות, של פאתוס גבוה, לא התאים לרוחו של שתי המחלקות ששכבו אותה שעה ליד שיחי הצברים.

דומני שהיה זה או שהרגשנו לראשונה את התהום שהחלה נפערת בין המחנה הגדול, שציר לו בהיסח הדעת סגנון-חיים חדש, מ- שותף לרבבות שלא הכירו זה את זה, מפר- דס חזרי ליד חולתא ועד לבונקר הבווד של בית-אשל; ובין המחנה השני, הישן, למד- סכה גדולה זו של מדינת ישראל עברה על פניו כמטר אביבי שאינו משאיר אחריו עק- בות.

ואז נולד רעיון: מדוע לא ייעשה איזה ניסיון לקיים סגנון זה בעתון שלא יהיה תלוי באיש, שלא יהיה חייב תודה אף למוסד אחד, שלא יכרע בדרך לפני שום מפלגה?

עברו חדשים. הרעיון היה שמור איש- בלב, אולם היה עליו לתחר עם רעיונות אחר- רים. כמו כל הצעירים שחזרו בחופשתם ל- תל-אביב ראינו בעין עויינת מאד את התפת- חות הרוח במדינה החדשה, את לידתה של משטר שלא היה ליד המהפכה הגדולה של החוית, אלא חמשך של כל הישן והמעושב שהיה צריך למות, בכבוד, ביום ה-14 במאי 1948. ראינו את ראשית ההתנוונות של ות ההתנבנות, של רוח היצירה.

ההגבה הראשונה, כהגבתם של כה רבים אחרים, היתה: להתרחק לזמן מה, ולוא נם לכמה חדשים, לעכל את לקח המלחמה. המנוחה. נוצרה תכנית לגדוד מעט בעולם. ידידי היה מלח בעל דגה בצי הבריטי, ושנינו היינו בריאים. מדוע לא נהפוך ימאים בצי המסחרי, נחליף מדי פעם אניות, נגיע לחופים רחוקים?

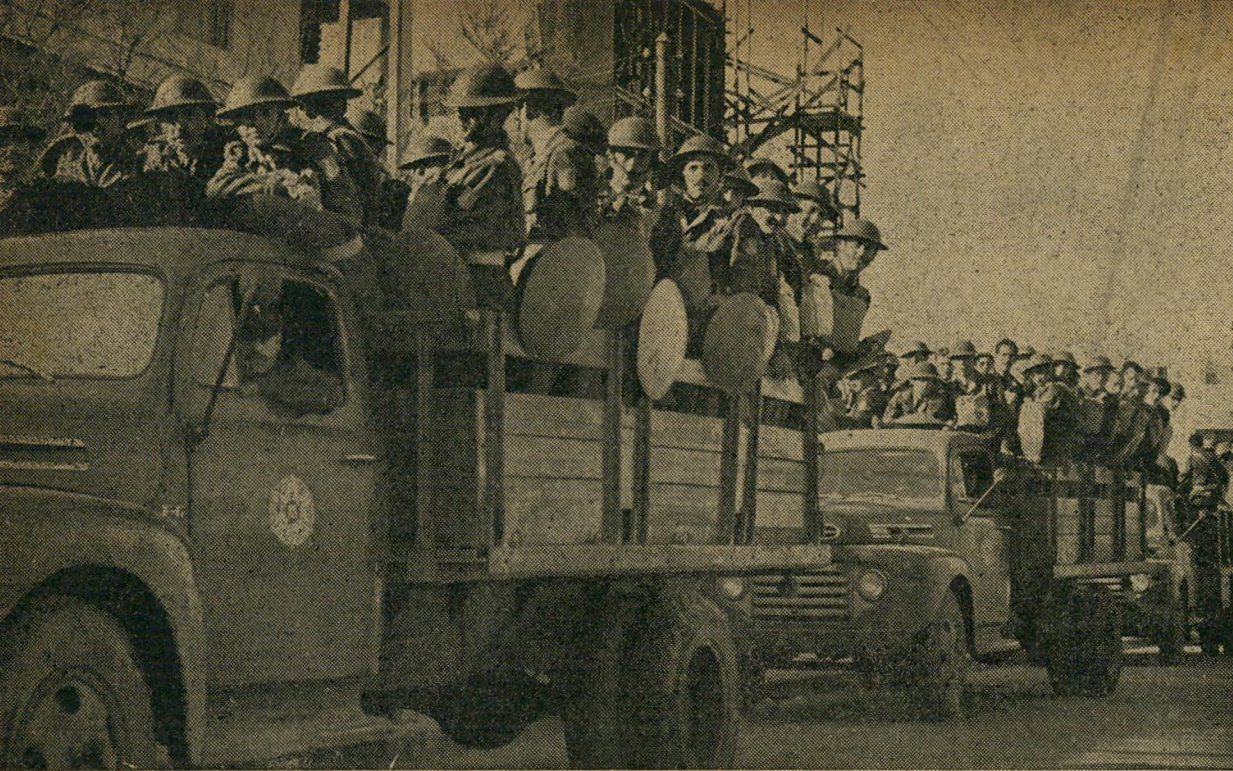
ייתכן ושאפיה זו היתה מתקיימת, לולא רצה המקרה העיוור (וצלף פקוח-עין) שאעבור ממדי החאקי אל המדים הלבנים של בית-החולים. התוצאה היתה שהשתחררתי כמה חדשים לפני חברי, הצטרפתי למערכת עתון, התחלתי עובד. חכיתי לשיחרור חברי, כדי להגשים את התכנית הימית.

אולם במריצות החדשים התחלפה האוירה הימית באוירה יבשתית בהחלט. ראיתי את ראשוני החברים, רובם פצועים, חוזרים, והאכזבה הגדולה חרתה על פניהם. לא היתה זאת אכזבה ממשהו מסוים, מחוסר-ראגה תמריט מצד המדינה. היתה זאת אכזבה רוחנית — האכזבה מנפש המדינה. ועם האכזבה באה ההכרה שהתפקיד לא נגמר, שהתפקיד רק התחיל. ורק המדים, רק כלריה-הנשק, השתנו.

מאבק לא יכול היה להתנהל בעמדות הקיימות. העתונים הישנים, אף כי אחדים מהם היו מכובדים בעיני (ובעיקר העתון בו השתתפתי אותה שעה) היו זרים לחוית שהיתה, זרים לרצון החדש שהתגבש. היה צורך בעמדה חדשה. והתגבשו הקיום הראשונים של העמדה בה רצינו.

ואז התערב המקרה. כמעט באותו יום בו הופיע ידידי והודיע: "השתחררתי! בוא ונמליג!" פגשתי את אורי קיסרי, אחד האנשים שכבדתי מאד, הודיע לי שיהיה מוכן למסור לידנו את עתונו, השבועון החתיק ביותר בארץ. במהירות הבוק "גדרנו" את הונו הדרוש. העניין כולו ארך פחות משבועיים. בראשון לאפריל ידענו: אנו מפליגים אל חופים חדשים. אך לא יהיו אלה חופים של אדמה ורה.

היתה זאת הפלגה סוערת, מן היום הראשון ממש. כבר בשבוע הראשון נתקלנו בסערה — סערה אמתית. אינה עברית טבעה. יצאנו, שלושה איש, לראיין את הניצולים. צרפנו פרט אל פרט, השוינו עובדה אל עובדה — עד שנצטירה לנו עינינו האמת. והאמת לא היתה נוחה לאותם שנגעו בדבר. נעשה ניסיון למנוע את חקירתנו. הצלם הותקף ברחוב שעה שניסה לצלם את אחד מקציני האנייה שניצלו. סרצה

אלפי שוטרים חמושים
התכוננו לדכא את המהו-
מות האיומות שתבערנה
את העדינה.
גדודי פועלים וחברי משי-
קים נזעקו לבנייני ההס-
תדרות, להגן עד טיפת
הדם האחרונה על ידי-
מוקרטיה העברית.
ברקים ורעמים של הסתה
הדרית כמעט חסרת-תק-
ים הסעירו גם את התי-
נוקות שבגני הילדים -
אך כשיצא מנחם בגין
והבקיע לו דרך ברחוב
החסום באנשים ותמונה
למטה נולדה ההפגנה
השקטה ביותר שהת-
קיימה אי פעם לאורך
רחוב אלנבי, תל-אביב.

הדר הסקרנים

הקהל העצום שמילא את רחוב אלנבי, תל-אביב, בשעה 17.00 ביום ההפגנה, ושתיניץ לפי אומדנות שונים ל-50 עד 70 אלף איש, היה מורכב בעיקרו משלושה סוגים:

המפגינים: קהל שלא היה פחות מ-7,000 ולא יותר מ-15,000 איש האזין ברגשות נסערים לדברי מנחם בגין וליווהו בהפגנה הגדולה. מלבד תומכיו הי מושבעים של בגין, חתיסי אצ"ל ותנועות החרות, היו אלה אלפי יהודים שזכר התועבות הנאציות עוד חי בלבם, ושראו במו"מ בהולנד מסחר מחפיר בדם הקר בנות. «כמה עולה כל הרוג יהודי? כמה עולה כל חתיכת סבון מיוצרת משומן אדם?» - אנשים אלה לא יכלו לשבת בשקט בבית ביום זה, האמינו כי מנחם בגין הוא האדם היחיד שהשמיע את קול המצפון הלאומי.

הסקרנים: מ-30 עד 50 אלף איש, אשה וילד נטשו את בתיהם בשעות ה-מקומות של אתר-הצהרים, מילאו את המדרכות של רחוב אלנבי בקטע שהת-חיל במוגרבי וגסתיים ליד בית הכנסת הגדול, מתוך שאיפה חזקה לראות את אשר יש לראות ולהיות נוכחים במקרה שיישפר באמת דם, כמובטח. אחדים מא-לה אף עמדו מול בגין בשעת הנאום, הושפעו עליידי דבריו הלוהטים והרימו את ידיהם לאות הסכמה כשסיים את דבריו. את נוכחותם של האנשים האלה יש לזקוף במישרין על חשבון תעמולת-הזוועה ההדדית, ובעיקר על חשבון תע-מולת-ההסתה של בטאוני מפא"י וכרוזיה הנראית כיום כדוגמה קלאסית של קוצר-ראייה טכסיסי.

האויבים: מספר שאין להעריכו של נאמני ההסתדרות, חברי משקים ופועלים עירוניים, הסתובבו ברחוב אלנבי כדי לתרום את תרומתו אם תפרוצנה מהו-מות. חלק הארי של האנשים המאורגנים רוכז בכמה גקודות מוקד, בעיקר כבני ייני ההסתדרות וחברותיה, קיבל הור-אות לא להראות את פניו פן ייחשב הדבר לפרובוקציה. אולם אויבי בגין הבלתי-מאורגנים נש-ארו ברחוב, מתוך תקווה שיקרה משהו שיאפשר התערבותם.

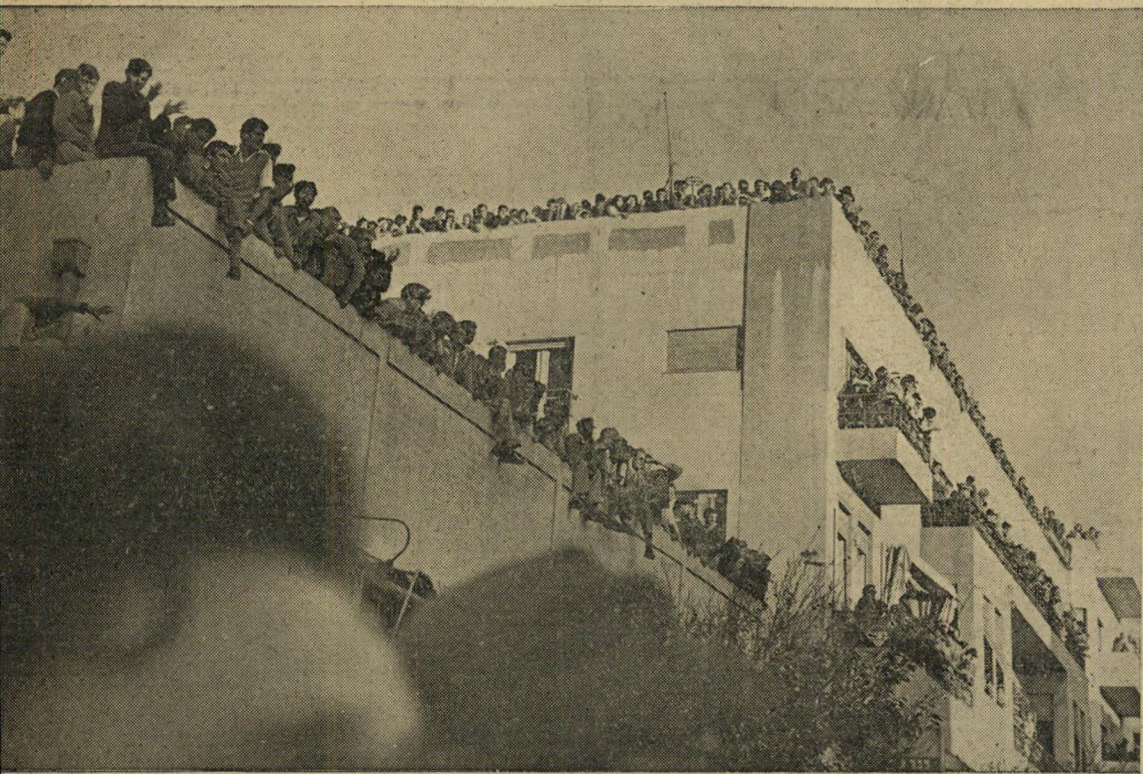
הפצועים לא נפצעו. הסגל הרפואי התכונן לקבלת כמה עשרות פצועים, לפחות. אולם מכוניות מגן דוד, שרוכזו בקרבת מסלול ההפגנה, נשארו בסלול מעבודה.

מצב רוח מרומם. במחנה יונה, תל-אביב, רובצת פלוגה של חניכי בסיס האימונים של המשמריה בשפרעם. מצב הרוח מרומם, רוב השוטרים מבסוטים מיום המנוחה, קוראים עתונים מצויירים, שרים, רוקדים וצוהלים.

מצב הכן.. אחרי שעברו אימונים מרוכזים בדכוי מהומות, כונסו למעלה מאלפיים שוטרים מכל קצוות הארץ. הודיע מפקדם: תפוזינו לשמור על המפגינים.

המנהיגים: שעה שמנחם בגין נאם מגג בית ליד מוג' רבי, המתינו. מנהיגי חרות בפית רחוב יונה הנביא, מוכנים להתייצב בראש ההפ' גנה. (בתמונה משמאל: חב' רי הכנסת החרותיים ד"ר יוחנן בדר, בעל המשקפיים, אריה אלסמן ואסתר רוזאל נאור, אחותו של מפקד אצ"ל, הראשונה משמאל). המנהיגים הסתכלו בערימה של לבנים שנראתה על אחד הגגות. במקום נפוצו שמור עות כאילו הובאו הלבנים לשם כדי להמטירם על ראשי המפגינים כשההפגנה תזוז ותתקדם במצעד הרחוב.

המפגינים: שעה שבגין נשא את דברו, מול הסיסמות שתבעו נקם (הנראות בתמונה שמימין הפוכות, כיוון שצולמו מאחור) מלאו האלפים את הרחוב, את המרפסות ואת גגות הבתים ממול. הבעות הפנים שהונצחו על ידי צלמי העולם הזה שעה שדברי בגין שקלעו למסרה, הגיעו לשיאם, מעידים כי הצליח לזעזע את שומעיו, בעלי מוצא עדתי וחברתי מגוון למדי.

המנינים: זכרונות מימי הקרב הגדול בשערי הכנסת (משמאל) העלו, כשאלפי פועלים הוזלו לבנייני ההסתדרות (מימין) להגן על הדמוקרטיה מפני יפאשיסטים.

רקע המאבק

כשקם קוגרד אדנהואר, הקנצלר (ראש הממשלה) של הריפובליקה הגרמנית הפדרטיבית (המערבית) בי פרלמנט שלו והציע לשלם פיצויים לעם היהודי עבור הנזקים שנגרמו לו עקב פשעי הנאצים, התכוון לפי עולה דיפלומטית מסחרית בה ירחיחו שני הצדדים. הרווח לעם היהודי: קבלת כסף או סחורות שי תקל על המצוקה הכלכלית של מדינת ישראל.

הרווח לעם הגרמני: עליידי הסכמתם להבט כי משא ומתן עם הגרמנים יתנו היהודים, העם שנפגע ביותר עליידי הנאצים, הכשר למשטר הדימוקראטי הגרמני, יעורו לחסל את שרידי הטענות והשנאות בעולם, יפלו את הדרך לקבלת גרמניה כשיחפה שותף זכויות בגוש המערבי.

כמו בכל משא ומתן דיפלומטי התכוונו גרמנים לעמוד על המקח, לשלם עד כמה שאפשר פחות בעד יתרונות גדולים ככל האפשר. לצורך זה התכוונו להסתמך על מצבם הכלכלי הקלוי, כביכול ועל הפי צויים הרבים שעליהם לשלם לשאר העמים הנפגעים. ההצעה הגרמנית עוררה ויכוח חסרת תקדים בציי בור היהודי בעולם ובציבור הישראלי בפרט. ממשלת ישראל יכלה להגיב על הצעת הגרמנים באחת משלוש הצורות הבאות:

יש גרמנים טובים. שפע העדויות שפורסמו בשנים האחרונות בגרמניה הוכיח כי מעשי התיעבה עצמם לא בוצעו עליידי הצבא הגרמני, אלא עליידי שירותים מיוחדים של ה-ס.ס. שפעלו בהסתה, העלימי את קיומם של מתנות ההשמדה גם מעיני החיילים והאזרחים הגרמנים. אפשר היה לטעון כי העם היהודי די דוחה אפשרות של אשמה קולקטיבית, אינו מוכן להאשים את העם הגרמני בתור כלל, מוכן להאמין שהשליטים הגרמנים הנוכחיים מייצגים תכונות גרמניות טובות יותר. מעטים מאד במדינת ישראל דוג לים בהשקפה זו. נציגה העיקרי: פרופסור מרטין בובר.

כל הגרמנים פושעים. נוכח עוצמת הפשי עים הנאציים אין טעם לברר מי אשם במשריו וימי לא. הממשלה הגרמנית, שביצעה את הפשעים, נבחה באורח דימוקרטי עליידי העם הגרמני, ששמר לה אימונים בחזית ובעורף עד יומה האחרון. כל משא ומתן הבא לתת הכשר לממשלה הגרמנית הנוכחית, הוא חילול הכבוד היהודי ובגידה בזכר החללים. ועו זה נפוצה מאד במדינה, ולוא נערך משאל עם ייתכן מאד שהיה זה זוכה לרוב. נציגה הבולט ביותר: מנחם בגין.

הגרמנים רעים, כספם טוב. גישה זו יכיר לה להופיע בצורות שונות. נוסח אחד: לא ייתכן "ברוגז" בין מדינות. עם ישראל יכול להשאר אויב בנפש לגרמנים, אך ממשלת ישראל חייבת לנהל משא ומתן ככל מדינה אחרת. נוסח שני: הגרמנים הם פושעים, ודווקא לכן יש לקחת מהם את הכסף, כי מעשה בלתי מוסרי הוא להשאיר את הגולה ביד השודד. ביסודה מתחמקת גישה זו מן העובדה היסודית שהגרמנים ישלמו פיצויים (אם ישלמו) תמורת דבר מוחשי: ההכרה המעשית באופי החינוכי של המשטר הגרמני הנוכחי. נציגיה הבולטים: ממשלת ישראל והגורמים התומכים בה בפרשה זו.

שעה שבמדינת ישראל התנהל המאבק הגדול בי קשר לשילומים, התנהל מאבק דומה גם בגרמניה, אם כי בצורה פחות רועשת. חלק גדול של הציבור הגרמני, ואולי הרוב המכריע, אינו מגלה רצון יב לשלם את הפיצויים. הסיבות: רוב הגרמנים עודם מאמינים שהסיפורים על השמדת היהודים מוגזמים. אחרים, המאמינים שאמנם נעשה עיל ליהודים, סבורים שעול זה הוא כאין וכאפס לעומת העול שנגרם לגרמנים עצמם, כאשר נקרעו מהם חלקים גדולים של מולדתם (שהועברו לפולין, זמורת חלקי פולין שסופחו לברית המועצות), וכאשר נכפו גרמנים רבים (לטענת הגרמנים: כתחשה מיליון איש) ברעב ובקור עם גירושם לאזורי המזרח. כיוון שהקנצלר, שהוא לדעת רוב המשקיפים אדם ישר ומתקדם, נתון ללחץ קשה של הקצינים המשותתרים ושאר החוגים הלאומניים (בכללם ה סוציאלי-דימוקרטיות) לא יוכל להסכים בנקל לתשלום ניכר ומהיר של פיצויים, יצטרך לעמוד על המקח בעקשנות. לפיכך נראים סיכוייה של ועידת וואסינא-קלושים למדי, ובמקרה הטוב ביותר יש להניח כי אחרי משא ומתן ממושך ומייגע יסכימו הגרמנים לשלם חלק מן הדרשות היהודיות בצורת סחורות.

על גדרות ועי צים.

שעה שמגויסי חרות ניסו לשוא לפלס דרך למנהיגם בעד ההמון שהצטוו פף בדרכו (למטה) עלו עשרות סקרנים על העצים, הגדרות ועמודי החשמל שבי צדי הרחוב, לחסוף מבט אחד של בגין. נוף מרהיב ביותר נתגלה למשקיפים שהצליחו להבטיח ל עצמם מקומות אס טרטיגיים על מרפסות הבתים ומעבר מעקה הגגות, משם חזו המון הריב והמגוון.

פיו, אמר: הממשלה הכריחה אותנו לבחור בעדו. היא רצתה בחברי כנסת ערביים כדי שתוכל לצחוק מהם. הוסיף: "לממשלה יש כוונה אחת — להכריח אותנו לעזוב את ארצנו. אבל אנחנו לא נוזז מכאן לעולם... שמענו את הפעולה באל-רמא ברדיו מוסק בה, לוגדון ובתחנות הארצות הערביות. ה' אם זה טוב למדינת ישראל? נכון, אנחנו ערבים. אבל עכשיו אנחנו ישראלים. האם

הכפר. השנה החל המו"מ מחדש. הערבים דרשו 1840 ל"י עבור טון שמן, הממשלה הציעה 290 ל"י — אותו מחיר שהציעה לפני שנה וחצי, אף כי בינתיים העלתה את מחירי רוב המצרכים. הערבים הלכו לעורך-הדין הערבי נקאר, שהגיש צו-על-תנאי נגד הממשלה בבית-המשפט העליון, הודיעו על כך לממשלה.

ועורכי דין תל-אביביים. כאשר, כשלושה חודשים לאחר הגשת תיק הראשון לבית-המשפט המחוזי בתל-אביב, נצטברו בזמירותו 310 תיקים דומים, הפך הדבר לבעיה משותפת למחלקת רישום התושבים, לצה"ל ולשופט בית-המשפט, אשר פקידיו ראו בה בדיחה עוקצנית, אותה סיפרו לעורכי-דין נכבדים: "איך הפרנסה? נשלח לכם תיקי תאריכים — תעשו כסף". פחות מבדה היה מצבו של השופט המחוזי כאשר ניצב לעומתו תימני, עולה חדש, תבע שינוי תאריך לידתו מ-1928 (אותו רשם הפקיד בטעות, מפני שהוא לא הבין את השפה שלי). 1922. ההוכחה: ספר תנ"ך, במקום תעודת לידה, בו רשומה שושלת ה' משפחה, ארוכת המסורת, על תאריכי הלידה של בנייה.

שנתון משותף ומקור מפותק. במשרדי פרקליט המחוז החלו להופיע אנשים שונים, בני גיל הגיוס על פי תאריך לידתם המקורי (אותו מסרו בעצמם, עם כניסתם לארץ) תבעו לשנותו. עולה מרומניה הביא עמו קבוצה של אנשים (אותם שיחד, לפי טענת התביעה) שנשבעו שידידם, אותו בילו שנים אחדות במחנה ריכוז אירופי, מסר לגרמנים תאריך לידה מזויף, כדי להתחמק מעבודות כפיה.

הדבר המשותף לרוב רובם של התיקים, המבליט את אופיים ומחירן את הבעיה, הוא השנתון המשותף לגברים התובעים: שנת 1922. המשותף לנשים: 1925. הסיבה: שני תונים אלה הם מעבר לגיל הגיוס.

לידתה של הבעיה נעוץ בתחוקת מרשם התושבים של משרד הפנים, אשר לא הביא בחשבון אפשרות של התחמקות המוגנת מ' שרות חובה לצה"ל, קבע בכך את זכותו של כל אזרח לשנות את תאריך לידתו, בדרך משפטית, מולה עומד גם השופט חסר-אונים: עליו להתפקד, במקום בהוכחות מבוססות על-ידי רשת של חוקרים מטעם מחלקת ר" שום התושבים, בשבועות משפחתיות של צד-דים מעוניינים: הורים, קרובי-משפחה ומס' מכים שמקורם מפותק.

המעמד השלישי

מסחר מכורז

"כל הכוחות המזוינים של מדינת ישראל באו לערוך מלחמה על אל-רמא" אמר ג'מיל עבדאללה נחלי, בן ה-72, בעל זקן שביה ועיניים חומות לוהטות, הצביע על הולדת ה' פרוצה והמעקה השבור של מדרגות ביתו, הבית הגדול והיפה ביותר בכפר אל-רמא, שהוא אחד הכפרים הגדולים (2500 נפש, 18.000 דונם) והיפים ביותר בגליל המרכזי. צרותיו של ג'מיל עבדאללה החלו לפני שנה, כשהממשלה פקדה עליו למכור את יכול היות שלו במחיר שנראה לו כאסתי. ג'מיל הלך אל חברת שמן (השייכת לסולג' בונה), הציע לה את הסחורה, החברה הסכימה לשלם מחיר שעלה פי שתיים על המחיר שנקבע ע"י הממשלה. אולם מאחר שלא יכלו להסכים על דרך קביעת הכמות, לא בוצעה המכירה. הממשלה הפקיעה את השי' מן, אך השמן נשאר מונח בחביותיו בבתי

העם

מטרייה וחמרי רעל

לאזרחי ישראל, שפונקו משך שבועיים על-יד מחול מטורף (אך מעניין) של הסתה, תכר'נות למהפכה ולמהפכה-נגדית, היה זה שבוע של ירידת-המתה. יחד עם שמש האביב הזר השיעמום, השתררה דממה במדינה, בה הת'הלכו רוחות העבר הנשכח בדמות משפט יע'קובוביץ.

אולם דממה זו שכתוך המדינה מילאה תפ'קיד חשוב: היא אפשרה להדים הרחוקים של רעמי הסערה המרחבית להגיע לאזנו של האזרח. המקום בראש בעמודים הראשונים של העיתונים התפנה לידיעות שהן חשובות לחיי האזרח הישראלי, בחשבון הסופי, ותר'מאשר הפגנה תל-אביבית או משפט ירושל'מי: וצווי האדמה מתחת לרגלי המהפכה'הנגדית במצרים, ההתפוצצות העממית בטר'ניסיה, הנאומים האחרונים של שישאקלי ה'סורי.

היו אלה רעמים רחוקים. אולם כשיורדים גשמי זעם בסוריה, מוטב לאזרחי ישראל להכין את מטרייתו. וכאשר מכרסם הארבה את עלי העצים בסוריה, מכין החקלאי הער'בי את חמרי הרעל לשדותיו. הלהבות המא'דימות עתה את האופק מצפוני, מדרום ומ' מזרח למדינת ישראל, מן הראוי שתענה גם הן את האזרח למחשבה.

המעמד השני

במקום רגליים קטועות

בסוף המאה שעברה היו קציני הגיוס של צבא הצאר סרוסיה עוברים מבית לבנה, צבאים את בני גיל הגיוס לתחייב בקסרק'טינים. בבתיים יהודיים רבים נכונו להם הפ'תעות מוצעות: יוצאי הצבא גילו לגייסים רגל קטועה-אצבע או יד חסרת-יבנה, אילצו אותם בכך לכולל את שנותיהם בין הפטורים מגיוס. בארצות המזרח קנו יהודים את ה' שיחרור משרות צבאי במחיר דינרי זהב, אותם שילשלו לקופות שליטי ארצותיהם. השנה נסתבר, שמחיר השיחרור משרות חובה בצה"ל, הוא וול יותר.

100 ל"י ומסורת, לאחר שהושלמה העלייה מעיראק בשנה שעברה סובב אלמוני, שהציג את עצמו "כמומחה לכל מיני דבריי" בין העולים העיראקים במערכת כפר-אנו, הציע שחרור משרות בצה"ל, תמורת מאה לירות. הסברו הפשוט: כל מה שעליך לע' שות הוא להצהיר שתאריך הלידה שנמסר על ידך לפקיד המרשם בשדה התעופה, איננו מדויק, לתבוע את שינויו לתאריך שמעבר לגיל הגיוס. העדים המספקים: קרוב המשי' פחה. את היתר הבטיח האלמוני לסדר בעצמו לכולל את הסידורים במחיר. לאחר שהתקשר עם עורך-דין תל-אביב, שהגיש עבורו תביעה לשינוי תאריך לידה לבית-המשפט, נמצאו קופצים, בעיקר פרסים, עיראקים ורומנים, שזוכרו: דורות רבים של משפחותינו עשו את אותו הדבר בחוץ לארץ, כדי להשתחרר משרות חובה צבאי, למח לא נמשך במסורת? והעניין החל להתארגן כעסק מכניס למגנון שלם של סוכני-שיחרורים במחנות העולים

איש אל-רמא, ג'מיל עבדאללה נחלי
כל הכוחות המזוינים של מדינת ישראל

ההיסטוריה היהודית אומרת שכך צריכים לנוג באזרחים מבני המעוט?"

הכנסת

הכלבים לא נבחו

"ישנו פתגם ערבי עתיק — אוי לכלבים שאינם יודעים לנבוח!" אמר מוכתר של כפר ערבי. הוא התכוון לתמשה חברי הכנ' סת הערביים התומכים במפא"י והנאצים להצביע בעד חוקים המכוננים במישורין נגד בוחריהם. כשעלתה בשבוע האחרון הצעת חוק האזרחות על שולחן הכנסת, לקריאה שנייה ושלישית, נראה שהפתגם העתיק צדק. גם מגביריקול חוק לא יכול היה לדמות את לחש הערבים לקול חייה המגינה על גוריה.

כל חברי הכנסת הבינו בתחוק מתכוון לערבים בלבד. כי האזרחות היהודית מסור'רת ע"י חוק השבות, המקנה למעשה אזר'חות אוטומטית לכל יהודי העולה לארץ. ה'שאלה היחידה היתה אם יש לדרוש מיהודי עולה, ההופך מיד אזרח ישראל (אם לא הו' ידע במפורש שאינו רוצה בכך), לחתור על אזרחותו הקודמת או לא.

אמר הרוב: לא, אחרת יפגע הדבר בעל'ייה האנגלו-סאכסית. אמר מאיר וילנר, הח"כ הקומוניסטי: "מה מונע בעד גגרים (אמ'ריקאים) להיות בעת ובעונה אחת אזרחים ישראלים? ייתכן שיבואו לכאן אלפי חי'ים אמריקאים ויהיו אזרחים ישראלים!" הוא התעלם רק מברר אחד: אם אמנם תר'צה אמריקה (או רוסיה) לשלוח כצבאה רבבות חיילים לישראל, שיוכלו לשרת בצבאה ולב' חור לכנסת שלה, (יהודי הוא יהודי — אם יהיה גנרל אמריקאי או פוליטרוק סובייטי) קשה להניח שהצורך הטכני בהודעה של ויתור על האזרחות הקודמת תמנע אפשרות כזאת.

אלף לילה ולילה. אך הקרב האמיתי פרץ כשדובר על הקניית האזרחות הישרא'לית ל-170.000 הערבים במדינה היושבים בה באופן חוקי. צעק אמיל חביבי, הח"כ ה'מקסיסטי השתחרר: "חוק זה מגניע על דר'כם של בני הארץ הזאת הערביים ארבע חידות, דוגמת החידות באלף לילה ולילה, ועל כל ערבי לפתור אותן לפני שירכוש אזרחות ישראלית, ואם לא יוכל לפתור חידה אחת, ימצא עצמו תלוי באויר ללא מולדת..." משמעות החוק, שהטיל על כל ערבי להר'כיה ארבעה פרטים שקשה מאד להוכיחם*

*ארבעה התנאים: על הערבי להוכיח ש' היה נתין פלשטינאי, עליו להיות רשום ב' מירשם האוכלוסין לפני שנה, עליו להוכיח שהוא תושב ישראלי, ועליו להוכיח שישב בתחום ישראל מיום הקמת המדינה עד היום, (או, בכפרים שסופחו למדינה לפי הסכס' דוט, שלא עזב את כפרו מיום הקמת המדי'נה שעה שהכפר היה עדיין שסח ירדני.

200 כדורים באויר. אולם לממשלה לא היתה סבלנות לחכות לפסק-הדין. ביום השני לפני שבועיים הופיעו בכפר 12 פקחים ו-3 שוטרים, התפרצו לבית ג'מיל עבדאללה, נטלו מן הקיר את רובה הציד (עליו יש לו רשיון), החלו שופכים את השמן שלו לתוך החביות שהביאו עמם. אנשי הכפר התקד'לו לפני הבית.

על מה שקרה אחרי כן יש ויכוח. מספר ג'מיל: "כשראו השוטרים את ההתקלות, קראו לתגבורת. בא קצין ו-4 שוטרים נוס'פים. הקצין פקד לפזר את האנשים בכות. השוטרים הכו את האנשים והנשים בלי רח'מנות, גם נשים הרות. אשה זקנה הוכתה, שוכבת עד היום בבית-החולים בנצרת. בחור שראה כיצד מכים השוטרים את אחו'תו, ניסה להגן עליה, הוכה עד שהתעלף. השוטרים ירו למעלה מ-200 כדורים באויר. אולם הקהל לא התפורר. יצאתי עם נכבדי ה'כפר, השקטתי את הנשים. בינתיים בא ער'ך-הדין שלנו, הראה לשוטרים צו (על-תנאי) של בית-המשפט נגד הממשלה. בשעה 9 בערב הסתלקו השוטרים, אסרו 25 תושבים, רצו לאסור גם 3 נשים, אך ביקשתי אותם שלא יקחו אותן. הם אסרו גם את עורך-הדין (מפני שבא לאזור הנמצא בתחום ה' ממשל הצבאי, בלי רשיון לכך).

אווירון מעד לכפר. למחרת היום, עם עלות השחר, נפוצה בכפר שמועה מאיימת: "הכפר מוקף!" ואמנם, בגשם השוטף ש' ירד נראה הכפר מוקף ע"י כ-500 שוטרים מזוינים ברובים מכודנים ותבושים כובעי'פלדה כשעשרה קצינים מפקדים עליהם. טו'ר ענים אנשי הכפר: אפילו אווירון חג מעל לכפר.

ג'מיל עבדאללה, שיצא לקראת הקצינים, הולמנים לבוא לביתו, למען לא יירטבו יתרו'ת המינה בגשם, הוא הראה לקצין אתר'סלע, מפקד משטרת חיפה, את צו בית-המש'פט. הקצין התקשר כמה פעמים באלחוט עם משרד המסחר והתעשייה בחיפה, אך לא הצליח לשכנעו להפסיק את הפעולה. פקד סלע: להמשיך בהתרמת השמן, העיר לער'בים (לדבריהם): אם לא תמסרו את השמן מרצונכם, איני אחראי מה שיקרה לכפר. ה' ערבים הסכימו לא להתנגד, אך דרשו אישור בכתב שהשמן נלקח מהם שלא ברשותם.

בשעה ארבע וחצי הגיע לכפר טופס רשמי של צו בית-המשפט העליון, הקובע כי פנו'ת הממשלה היא בלתי-חוקית, וכי אין הע'רבים חייבים למסור את השמן לממשלה. אולם השוטרים המשיכו להעמיס את השמן על מכוניותיהם, ובאותה שעה עבר אחד ה' קצינים ברחובות הכפר, אסר את האנשים שהשתתפו, לדעוה בהתקלה-גם של יום את' מול, לבסוף, באו לאסור גם את ג'מיל עב'דאללה עצמו, אך לא ביצעו פעולה זו.

"דא נזוז לעולם!" כשנשאל ג'מיל מדוע אינו פונה אל חברי-הכנסת הערבי (מתומכי מפא"י) שבחר עבורו, משך בכת'

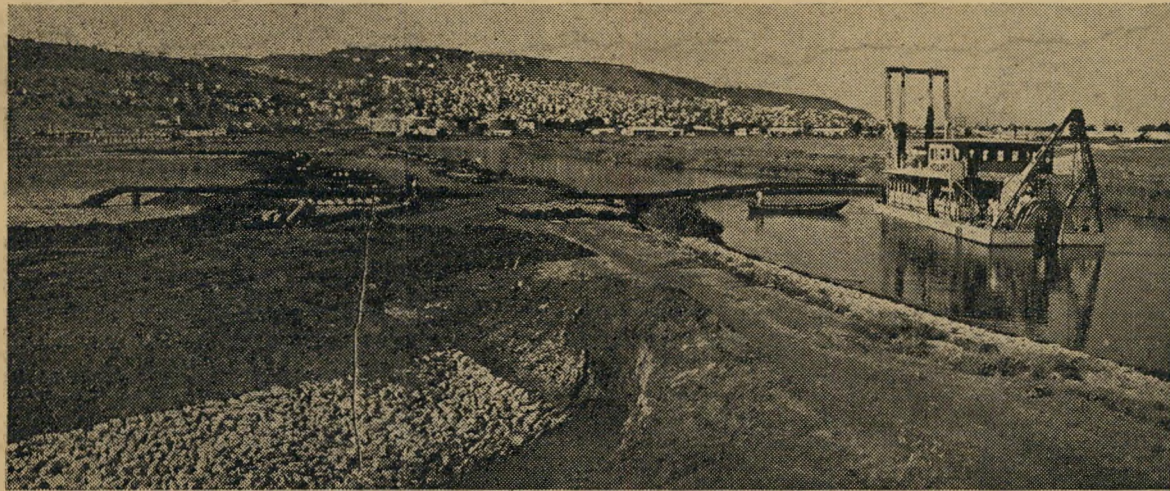

לרשות מנהלת נמל חיפה לפריקה וטעינה של סחורות בעלות נפח גדול (עצים, ברזל) ול יצוא פרי הדר.

אורחים

בטעות. שיר גרמני

כאשר החליטו הסטודנטים של טכניון הל-סינקי, פינגלנד, להקים לעצמם שכון, בקשי

המחפר הצף* בחפירת תעלת נמל הקישון

...השאיר את נמל חיפה

דרך לאסוף את הכספים הדרושים, מצאו מו"צא: שגור לסבוב בחוף-לארץ של חלק (כמח"צית : 50 איש) מקהלת בית-הספר, בנצותו של המלחין הידוע (בפילנד) אוס אלוקס. כך יצאה מן הצפון הרחוק קבוצת הצעירי, רובם סטודנטים מן המניין, חלקם הוגרי המכללה שנאותו לעזור (ולזכות מן הסתם) בסיוע חנם בעולם). ברם, בקורס בישראל הי' צנועה היה בעל אופי יותר תרבותי מאשר מסחרי. פינגלנד היא אחת הארצות הפחות ידועות בישראל, למרות שהקשרים הכלכליים בין שתי הארצות הדוקים ביותר.

כאשר השמיעו, איפוא, חמשים גרונות, כי סידרה של קונצרטים מיוחדים שיריעם פני-נים וישירים מן הרפרטואר הפני הקלאסי, היה בעובדה זו משום היכרות תרבותית שנייה (הראשונה : יצירות המלחין הפניני סי-בליוס) ובלתי אמצעית.

אולם המקהלה אינה מצמצמת את פעולת-היה בתוך ארבעת כתלי אולם הקונצרטים בלבד. "אנו יודעים להתמצא בכל מצב", הכי-רין הזמר מאטי קאנקאנפא כאשר כבה לפתע התשלם באמצע מסיבת הקוקטייל שערכה לכבוד המקהלה הקונסוליה הפינית בגנת מלון רמתי-אביב. אותו רגע החלה המקהלה לזמר, כאילו בספונטניות מוחלטת, שיר פיני עממי: אל כוכבי המרום לשביעת רצונן של נשי ה' סגל הדיפלומטי שערכו באותה הזדמנות תצור-גת פרות יקרות, ולהנאתו של רב אלוף יעקב דורי, שייצג באותו מעמד את השכבה האק-דמית בישראל.

בסיום הקונצרט לחיילים שנערך בתל-אביב, פצחה המקהלה, כדי להעתר לבקשות הבלתי-פוסקות, בשיר עממי גרמני. נתחלחל מנהל המקהלה : "לא היינו צריכים לשיר שיר זה בישראל", צפה לתגובה חריפה מצד המאז-נים. בסופו נשמ לוחותה, הקהל במדים לא נודעו, הודה לזמרים בתשואות סוערות.

התיישבות

למה לא באור

כשהחל גרעין הצופים התל-אביבי להתגבש להתיישבות ממשית (שלהכשרה אליה נמצא הוא בכפר-בלום), החלו בו היוכחים הסוע-רים הנהוגים בכל גרעין, הנשירה הרגילה בת-קופה זו. רוב העובדים : תלמידי גמנסיה, ש'ראו את ענין התנועה כמתאים לרוחם יותר מחברה סלוגנית אך שאינם ששים להסיק מכך את המסקנות הלא-נכונות — הצטרפות לג'עין. לא התפנה זמנם לדון בהצעה, שאמרה להפוך גרעין זה לדבר, שכוונה טרם היה ארץ, להוסיף ענף חדש להתיישבות הישראלית עמוס מלמד, בוגר גמנסיה הרצליה, כיום פרופסור בצה"ל, בסם את ההצעה, אמר : בשעתו, כשדברו על הקמת משקים התלויים בים, עורר הדבר ויכוחים סוערים, הוכיח את עצמו בכל-זאת מבחינה מעשית. אם יתכן הי' דבר בים, מדוע לא ייתכן אותו הדבר באי-רץ גרעין תופתי, מורכב מסיסים, מכינאים בעלי-מקצוע מסוגל לקיים את עצמו בכביה, להוסיף לשרות התלויות רבים שהסתייגו (המשך בעמוד 10)

נמלים

ההצעה השנייה מתממשת

כשעזב אחרון האנגלים את הארץ בקיץ 1948, השאיר אחריו את נמל חיפה על רצי-פיו ומחסניו שקט, ריק מסחורות. פרט לאניות הצבא הבריטית שעזבה את הנמל, כמעט לא נראו אניות אחרות.

גרץ, בעל חברת דיונגוף, בשביתת הימאים, כשתתמו על הסכם נפרד עם המורדים. הסערה פרצה כבר למחרת היום. לשכת הרישום לספנים, שהיא מוסד של משרד התחבורה, סירבה לאשר את רשימת הצוות של האניה, בה הופיע אדן כרביחובל. הגי' מוק : אדן גרץ גושא בתעודת רביחובל זרה, שאין הממשלה מכירה בה, והוא צעיר מדי (23) כדי לשאת בתעודת רביחובל ישראלית.

(אחרת יצטרך לבקש אורחות ששר הפנים יכול לסרבה בלי לתת כל נימוק) היתה ברור-רה לחלוטין : להחזיק מעין שוט של הממי' שלה (או של המפלגה השלטת) על ראשו של הערבי, לתת אפשרות לשר הפנים להכי-רין על ישיבתם של רבבות ערבים במדינה כבלתי-חוקית. מסביב למשמעות זו נערך מעין ריקוד היתולי, כשהברי כנסת מפא"י-ים ואף שר-הפנים תיארו בצבעי-שמן לוחטים תמונה של אידיליה ערבית בישראל שהיה לה ליקוי אחד בלבד : היא לא התאימה ל' מציאות. כי כמעט כל הערבים במדינה, אף כי מצבם הכלכלי טוב יותר מאשר היה בע' בר, ובודאי טוב יותר ממצב הפליטים במדי-נות השכנות, רואים עצמם כמיעוט מדוכא עקב קיומם של חוקים ההופכים את עצם מציאותם במדינה למעשה חסד של פקיד ממשלתי נמוך.

סיפר אמיל חביבי, בהתרגשות : "אנו יודעים על עשרות מקרים בהם הושלכו הי' תושבים הערביים פעם מישראל לעבר-הירדן ופעם מעבר-הירדן לישראל וחזרו חלילה, עד שאבדו עקבותיהם ורווחו שמועות מעצי-בות על גורלם !" התרגש לעומתו שר-הפנים : "זהו נאום הסתה !"

מלחמת-צדלים. אולם מעבר לויכוח על סעיפי-משנה, שהיו מעטי-ערך כשלעצמם, הוודקה השאלה הגדולה, שאף חברי-כנסת אחד לא העז להעלותה בבירור : מהי מדי-נת ישראל ? האם היא מדינה יהודית, הש' ייכת לעם היהודי ואשר כל שאר תושביה אינם אלא נסבלים ? או שהיא מדינה ישר'אלית, שהייתה לתושביה, בני שני העמים ? בהעדר תשובה ברורה על שאלה זו, היה הויכוח מלחמת-צדלים בלבד.

הים

ימים טובים הגיעו

אחר שקצין הסיפון השני נימרוד אשל שוח'רר מן הצבא מדד את רחובות חיפה, חיכה להודאה מטעם חברת שוהם על תפקידו החדש. אולם ההודעה לא באה : בישיבה מיוחדת הת-ליטה הנהלת שוהם, שעליו לסמוך על חברת-האיש שסימל יותר מכל אדם אחר את רוח המרד של הימאים.

השבוע יצא נימרוד את הארץ, בדרכו לרו'טרדם ההולנדית, כדי לעלות על סיפון א/ק דיכרד בורכר, אניה השייכת לחברת עתיד. אמר אחד הימאים, בהיפרדו מנימרוד : "הגיעו ימים טובים, שעליו לסמוך על חברת-פרטית שתציל אותנו מידי תאות הנקמות של חברת הסתדרותית."

מספר 2 נגד מספר 1

רחוב כיאט הוא רחוב קטן בחיפה, מול שערי הנמל. מעטים מבני העיר יודעים על קיומו של רחוב זה, אולם בשבוע שעבר הול-כמעט כולם שותפים למאבק איתנים שהתנהל בין שני בתים שכנים ברחוב : חברת דיונגוף

המלחמה האמיתית לא היתה נטושה בין חברת דיונגוף ובין הממשלה, אלא בין אדן גרץ ובין רבי-החובלים הישראלים, שהם בע' לי הכרה מעמדית מודגשת ביותר. כי ראש הלשכה לרישום הימאים הוא רביחובל זאכ'הים, אחד מותיקי רבי-החובלים, יליד רוסיה. אמר זאכ'הים : לא נוכל להרשות שצעיר, אפילו יהיה צעיר מוכשר ביותר, יהיה רב'חובל באניה ישראלית מבלי שיעבור את הדרך הארוכה אשר חוק המדינה קובע אותה לקבלת תעודת רבי-החובלים.

אולם גרץ האב וגרץ הבן לא חיתרו. הור'דיע האב : רבי-החובל הוא האדם האחראי על האניה כלפי בעל האניה, ורק בעל האניה רשאי להחליט בידי מי להפקיד אחריות זו. שום מוסד ממשלתי אינו רשאי לתת לנו הור'ראות בעניין זה.

בינתיים גמרה האניה את עבודת הפריקה התעכבה באפס מעשה בנמל חיפה. ההוצאות היומיות של אניה עולות 1200 דולר, ומחיר המאבק החל מגיע לסכומים ניכרים.

לבסוף נמצאה פשרה שהשביעה את זאכ'הים) מבלי לפגוע בכבש האניה. אדן גרץ הפליג כמפקד האניה, אחר שהוכיח שיש

רודולף גרץ (שמאל) ואדן גרץ (עומד) בשיחה עם הצוות

האיש שסימל את רוח המרד...

בידי חבר צוות נוסף (הקצין הראשון האי-טלקי) תעודה של רביחובל.

(*) תעודת רביחובל ניתנת בישראל רק לאי-דם שהחזיק קודם לכן תעודה של חובל ראי-שון משך תקופה מסוימת. ולפני כן תעודה של חובל שלי, הניתנת רק לאדם שהפליג אר'בע שנים בים. רבי-החובל הישראלי הצעיר ביותר הוא יצחק (אייק) אהרונוביץ, בן 28.

העבודה שהתקדמה במהירות איפשרה, הי'שבוע, השמעת הבטחה מבי מהנדסי התיכנון : "בסוף נובמבר נגמור את בנייתם של שלושה מנגשים (רציפים) המיועדים לאניות בעלות נפח של 3000 טון !" מנגשים אלה יועמדו

* תפקידו : חפירת מיליון מטר מעוקב אד-מה, לאורך 2700 מטרים.

הפגנות

הנמלים הדרוש לפרסום. כאשר חרות זה מכיל בית הכנסת הגדול נוכחו צי לפניהם עבודה להמתין לצועדי הולכים בראש מלוא רוחב הכו בתוך הדוחק השורה הראשונה להתקרב לבנין. תר, בכל זאת, העורך, אורי אהרן חת מחוליות מול הצועדים ההפגנה עד אשר יגמור הצלם א מלאכתו ביטול

ריצות

צילום של כלב לנחש כי בגלל משלוחים צילום כלבים. כי הצלם צילום כלשהו צילום מסויים, יימת. את הקשר בר זה יכול לה ניסה אותו. מ עבר הצלם מא לכלב של יחידו משטרה, רק, צי כלבים כשהוא את ההבעה ש שהיתה נחוצה קלה, רדיפה נ חסרי זיקה עת יודע הצלם הענ להפיק מצילומם תשביע את ר צוני המקצועי.

קולנוע

לכאורה אין תפקידו של עורך מדור

קולנוע תפקיד קשה במיוחד: כל אשר עליו לעשות זה לשבת בקולנוע, להחנות מההצגה חנים אין כסף. תמורת ה תענוג חייב הוא רק לשבת כמה דקות ליד מכונת כתיבה ולתקן תק את רשמי מהסרט. כך על כל פנים מתארים לעצמם אי שים לא מעטים. אולם המציאות שונה במקצת: עריכת המדור הנה עבודה מקצועית ביותר ה דורשת מן העורך ידיעה מושלמת של כל הנוגע לקולנוע. את התפקיד ממלא **מיכאל אלמז** (מעי שן המקסרת) שלמד בימיו והסרטה בארצות הברית. בתמונה מימין הוא נראה עוקב אחר הסרט אחד הסרטים, שהוא ביים לצח"ל.

במדינה

יותר מכל דבר אחר פירושה של

עבודת העיתונאי הוא לראות ככל האפשר הרבה, לשמוע כל דבר ולנסות כל דבר לפחות פעם אחת. עקרון זה הוביל בשנה החולפת. את כתבי העולם הזה וצלמיו למקומות המשובחים ביותר. כאשר נודע, למשל, על לידת נכד לראש הממשלה והוחלט ל צלמו, הוציאה ההחלטה את אהרן דולב אל בית בי גי. לשיחה ארוכה עם רעייתו פולה (למעלה משמאל) ולקביעת סדרים לתצלום מים. ואילו בחלקו של **דוד רוזינגר** (למטה משמאל), יצא לע לות עוד יותר גבוה — לצלם את פיזור כרוזי משטרת התנועה הישראית מהליקופטר.

כאשר קיבלה המערכת הנוכחית, לפני שנתיים, את "העולם הזה"

בכל חבילה של צילומים המובאים הנדחקים הצדה. אלה הם צילומים פרט המתוססות לאוסף התמונות של הכת בתום שנתה השנייה של המערכת הזו. להעלות בעזרתו את אשר נל כתבית צילמו והצטלמו להנאתם הם

שני צדדים

כאשר מקשיב מישהו לסיפור משתכנע הוא מיד כי המספר צודק במאה אחוז. לכן חוק ראשון בעבודת המערכת הוא לבדוק את שני צדדי דיו של כל מטבע. כאשר יצא העולם הי בסדרת המאמרים על מרד הימאים הסילו מיד אנשים רבים האשמות כי הפך שופר תעמולה של חוג אחד בלבד. אולם בפרשה זו כבי כל שאר הפרשות חפשו כתבי העולם הזה את אשר בפי שני הצדדים. מימין נראה שלום כהן עם אבא חושי, בל ראוי הימאים אויב עיקרי ולעומתו מנהיג ההסתדרות (למטה מימין) משוחח עם נער סיפון על אניה שלנו. פון על אניה ישראלי.

סכנה

כאשר יצאו אנשי העולם הזה לערוך רפורטז'ה על נמל תל אביב, טיפס הצי לס דוד רוזינגר על מנוף הענק (15 מטר גובה) כדי לצלם את הנמל. פירפר בין ה חיים והמות כאשר לזקן, במקרה, על דוחשת ההנעה.

דוש בצד

לעומת עבודת הכתיבה והצילום הנ"ל עשית בחלקה המכריע מחוץ למשרדי המערכת, נקבעת צורת ההופעה הסופית בחזרי המערכת. כל אחת ממאות התמונות המצוירות מדי חודש על ידי צלמי המערכת או המגיעות מסוכנויות חוץ עוברת, בין שאר גילגוליה הרבים, דרך שולחנו של דוש, עורך התבנית. לאחר שהם עברו מיון קפדני, תוך שיקולים, החלטות אינסופיות וויכוחים של טעם ומקצוע, בין חברי המערכת, בידו ההחלטת הסופית בבחירת הצילומים, שותפים לשולחן של רות'ה קריסטורו ויחדו הם מהווים עומס חומר מגוון, מכל חלקי תבל.

תמונה זו היא דוגמה של עבודתו להשיג חומר החלה הפגנת מוגרבי לכיוון ל (ראה עמודים מי העתונות כי קשה. תוכניתם ולצלם את הר שהם מתקדמים ש היתה לשוא. יום שגבר סביב על מנת לא לור הצילום, נאלץ רי, שנלווה לא ביסוי, להתייבב לעצור את כל

מחקר

האחראי ליצירת החצי השני של הגליון — החומר הכתוב — הוא דב איתן, עורך הכיתוב. אל תוך התיבות הרבות המקשטות את שולחנו זורם בלי הפסק חומר מכל כתבי העתון בארץ ובחוץ לארץ, אשר עליו למיין, ולערוך סופית לדפוס. תפקיד נוסף לא קטן: לבדוק אם לכל סיפור הוכנסו כל הפרטים הנוגעים לו, המרוכזים בתיקים מיוחדים ובספרי מחקר. מכשיר הסלפון שלו הוא העסוק ביותר בין מכשירי המערכת ושיחותיו משרתות על פני הארץ לשם איסוף אינפורמציה, בירור נקודה מסופקת או קבלת חומר דחוף מכתב'חן, או תם עליו להבטיח ולודא לשעה קבועה, היא עת ההפסד לשליחת החומר לבית הדפוס להדפסת הגליון השבועי.

בעמוד השני של גליון זה מופיע למראהו קשה צולמו למעלה מ אחרים של לא התכוון ל כלב, אלא ל בעת'פנים מסור ש הכרוכים בד ין רק מי שפעם שלוש שעות גולדמן מכלב הכלבים של ה הרגז את ה משתדל להשיג עזות ודרכות ואין זו מלאכה שית אחר כלבים יתה. אך בלעדית, נאי, שלא יצליח את השלמות, ש

לידיה, אמרו: "עתון בלתי תלוי אינו יכול להתקיים בארץ!"

המבול

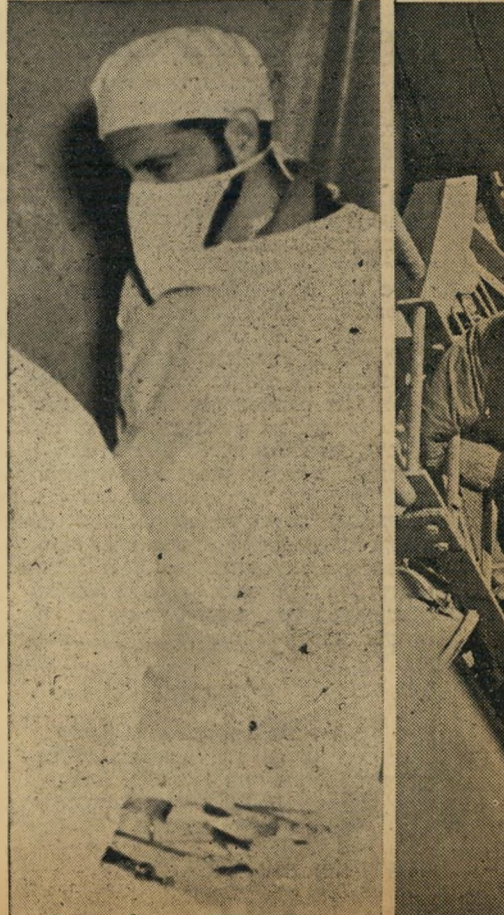
כאשר ירד המבול הגדול לפי ני כשלושה חודשים התעספו רוב האזרחים במעילי'גשם או סגרו את חלונותיהם והת' כסו מתחת לשמיכות חמות. לעומתם הסתובבו אלפי אח' רים, תושבי המעברות וה' פרברים, במים ובבוץ, סחבו את מטלטליהם או ניסו לב' רוח מבתים שטופים. אולם לא רק הם הסתובבו שם. יחד עם מאות שוטרים, חי' לים, כבאים ומתנדבים שקעו גם כתבי העולם וצלמיו בשטפון הצונן, שאלו, צלמו ורשמו, מלאו את התפקיד הגדול שהוטל עליהם על ידי זעם הסבע — להחזיר אל תוך הדירות החמות שלא נפגעו, את הסבל והקור ש' היו רחוקים מעיני דייריהם.

רפואה

לפעמים מופיעה רשימה קצ' רה על מאורע זה או אחר בשדה הרפואה או המדע. יכול להיות כי משהו קרא על הדבר בפרסום מקצועי או שנודע לו עליו מתוך שיחה עם אנשי מקצוע. או' לם לא קל לאדם שאינו רופא להתמצא בדברים אלה, במי' זה שיוכל להסבירם לחוג קוראים בן רבבות. ואילו הסבריו של רופא הנס בדרך כלל קשים להבנה. לכן יוצא הכתב למעבדות ולחזרי הני' תוח, לאסוף שם את הר' שמים וההסברים החיים אשר הקורא הממוצע מסוגל לק' רוא ולהבין בעניין רב

למערכת עידידי הצלם ישנם תמיד כמה, תוספת דריפורט'ה שאינה לפירסום, או לאכזבם הכללי של המערכת.

ת הנוכחית, החליטה לדלות מתוך האוסף זה בשולי 52 הגליונות האחרונים, כאשר בשעת מידוי תפקידם, שזא בתפקיד.

עה: "הוא מושחת". פארין היה מתעלל ב־ בנו, ועל פי עדות שכנים היה עושה בגופו מעשים מגונים.
הנה האיש הרשע! בבוקר שבת אחד, לאחר שנשטה אותו אמו, טייל פארין בחוצות באר־שבע. לפתע ראה שתי ילדות צועדות לקראתו שלובות זרוע. רחל בת ה־ עשר הובילה את אחותה הקטנה לבית־הכני סת, מקום שאמן ואביהן, עולה ממרוקו ופיר

בית־תינוקות של יצו בירושלים, חיים נשלח לקרית מוצקין לקורס לעברית בסיומו הוביל טחה לו משרה בעירייה, רחל נהנתה מתמיכה חודשית בת 15 לירות, בה היה עליה לכלכל את עצמה ואת משה בן החמש.
אומרת רחל: "15 לירות, זה לא מספיק בשביל הסיגריות שלי". מתנצלת: "לא היתה לי ברירה, מכרתי את המגנות שקיבלתי בשוק שחור, התחלתי בעסק". אך כאשר החלה ה־

אולם, במראה שנתגלה אותה שעה ברחוב נחלת בנימין פנת רחוב ללינבולום, לא היה חידוש רב, אלא המשך טבעי של תופעה ש־ החלה לפני שלושה חודשים כאשר קבוצת הורים ראשונה, בת 103 אנשים, נתארגנה, תבעה את החזרתה להודו בפתח מחלקת ה־ קליטה של הסוכנות (העולם הזה 737). הרעש שעוררה אז, התופעה שלא היה לה תקדים בתולדות העלייה, גרם להפחתת ערכה של הסכנה החדשה: לאחר שנקבע תאריך הסט־ תה של הקבוצה הראשונה, נתארגנה קבוצה נוספת בת 121 אנשים שתבעה אף היא את החזרתה להודו. זו היתה תוצאה ראשונה של תנועה תעמולתית מאורגנת הנוערת מזה שבועות עליידי צעירים הודים, העוברים מ־ ריכוז הודי אחד אל משנהו, מעוררים את יו־ צאי ארצם לתנועת "ירידה".

הודים רבים, על משפחותיהם מרובות היל־ דים, השתלסלו על המדרכה הצמודה לבניין ה־ סוכנות, סככו על גופם בשמיכות צמר־גפן, אותן תלו על קירות הבניין, ישבו על מט־ סליהם והודיעו: "לא נוזז מכאן עד שנקבל הבטחה שיחזירו אותנו למולדת שלנו".
"**מוכרחים להיות יהודיה!**" מחוץ ההיכוכים הקולניים, שנשמעו גם בשעות הלילה המאוחרות, בקע קול גברי של אשה שחומת עור, בעלת תווים פנים סיניים. רחל סלומון, 34, לחמה כלביאה בויכוחי הרחוב, כססביכה הצטופפו רבים, שמעו ממנה שורת טענות אכזריות: "בארץ הוא צריך להילחם על פירות לחם, הקיבה שלי מצטמקת, אני רעבה!"

זמן קצר לאחר שרחל (שמה אותם ימים: גלדים) היגרה עם אביה מסין לכלכותה, הודו, התאהבה בחיים סלומון. כאשר החליטו להג־ שא, הגיעו ליד הסכם: גלדים תשמוע על דתה (הנוצרית) וחיים על שלו (היהודית), לא יפריעו זה לזה. כאשר נולד משה לפני חמש שנים, לא התנגדה גלדים לקיים ברית מילה. חיים עבד כמפקח בבית־חרושת למה, השתחרר למחית המשפחה. גלדים היתה מאושרת מאד, כי היתה מקובלת על חוגה, הודות לשש השפות ההודיות והלשון האנגלית שהיו שגורות בפיה, עד אשר, יום אחד, קיבלו הומונה למסיבה וזה היה הסוף.

בני פורת, חבר קיבוץ לבאי, הגיע לכלכו־ תה בשליחות הסוכנות, ערך ערב ציוני של חלוצים. "עליכם לעזוב את הודו ולבוא ל־ ישראל", נוכרת גלדים בדברים ששמעה באו־ תה מסיבה. היא שוכנעה כאשר שמעה שי־ ראל היא ארץ זבת חלב ודבש, הסכימה ל־ החליף את שמה מגלדים לרחל, להיות יהו־ דיה, מפני ש"בני אמר לנו ששם אני מוכרחה להיות יהודיה".

יממה אחת לאחר שהשאירו את דירתם, בת שני החדרים, ואת רוב חפציהם הם הירשו לעלות לאירון (עם 30 ק"ג בלבד) מאחוריהם, נמצאו רחל, חיים ובנם משה בכפר בלום,

(המשך מעמוד 7)
משום שלא יכלו לשמור תוך כדי כך על מק־ צועם.
אחר שלא הצליח לשכנע לענין את הגרעין, עזב אותו, ניסה (והצליח) לשכנע את הנוג־ עים בדבר בצבא, בין השאר את הרמטכ"ל, את מפקד חיל־האוויר ואת מפקדו הישיר.
כפי שמציע עמוס, עתיד הגרעין לצאת ל־ התישבות ליד אחד משדות־התעופה (הרבים) הנטושים עוד מימי הבריטים, כגרעין משנה לגרעין חקלאי רגיל. אך דבר זה יתכן רק אם כל חברי הגרעין הגדול (ה־ חקלאי) יתייחסו לענין בהבנה וברצון, משום שטיים חייב להיות בתנאים טובים הרבה יו־ תר מחקלאי, לאכול, לישון כמעט כפליים.
אחר שגרעין הצופים דחה, בשנית, למשך שנה ולאחר אסיפה סוערת, את ההצעה לספח אליו את הטייסים החלו עמוס וחברו אריה מרקוס, אף הוא בוגר הרצליה ואיש נחל־ מתפשים שותפים לרעיון, בעיקר בין העוס־ קים בטיס לפני גיל הגיוס (כלומר — בקלוב התעופה או במו"צ/אוויר). נענו: 12 חברי קלוב התעופה החיפאי ומספר משוחררי חיל־ אוויר, שחזרו למשקיהם שבקרבם הפנימי בין המחשבה לטפיספיר, נצחה המחשבה, רעיון שלא רצו להסכים לו בלי נסיון לזיווג שתי אהבותיהם, החקלאות והטיס.

ירידה

היורד בארץ הבשר

יוסף הייטון היה שחקן שחמט ידוע־שם בהונגריה של 1946, אולם הוא החליט לנטוש את הארץ המדיאריה, לעלות לישראל. הכ־ פיל נתפס לקפריסין, הגיע, אחר עיכוב ב־ מחנה המעפילים משך עשרה חודשים, לארץ־ ישראל. הייטון התיישב בראשון־לציון, פרנס את עצמו מעבודות בניין בקיץ, מכירת עיתו־ נים בחורף.

כעבור שלוש שנים החליט יוסף הייטון כי בחירתו לא היתה מוצלחת.

בשובו לבודפשט זכה הייטון בדירה מרו־ הטת ובמקום עבודה, כחרט, בבית־חרושת ענק לאופנועים על־שם ראקושי (לשעבר: בית־חרושת מנפ־דייוויס). אך כאן שיחק מזל של הייטון, שוב יצא שמעו כשחמטאי, ואחר נצחוני הראשון החל בית־החרושת משחרו־ לתקופות חופש הולכות וגדולות, מעניק לו סכומי כסף הולכים ורבים.

לבסוף נפגש הייטון עם רבן השח הבני־ לאומי לסלו סאבו (ראה תמונה). הצליח לסיים את המשחק בתוצאת תיקו. שכרו של הייטון: מלבד בילוי חודש בבית הבראה הודי, לפני המפגש, פרס כסף והענקת התואר ספורטאי האומה, אחר המפגש.

סיפר יוסף הייטון לכתב בעיתון הונגארי שראיינו אחר המפגש עם סאבו: "אני שמה שעזבתי את ישראל, בה לא יכולתי לכזוא

שחמטאים יוסף הייטון ודאמנו סאבו

...בבית־הבראה הודו

על בחברת מקורות, התפללו. רחל השאירה את אחותה בבית־הכנסת, שמעה מאביה פקודה מפורשת: "לכי ישר הביתה!" אך בדרך עשתה רחל חשבון־נפש: בבית נמצאת רק אחותה הגדולה, אבא ואמא יתפללו עוד הרבה זמן, ובפנת הרחוב משח־ קות חברותיה. היא שחקה אתן זמן קצר, עד אשר החליטו כולן להתפזר ורחל נשארה בודדה ברחוב. כאשר פנתה בכוח הביתה, ראתה אדם גידם ואדמוני מתקרב אליה. "מה שמך ילדה?" את רוצה סוכריות?" רחל אמרה שהיא צריכה ללכת הביתה ש"אוי וא־ בוי יהיה לה". אך היא גם רצתה סוכריות, ולכן, כאשר לפף פארין את ידה בכף ידו השמאלית ומשך אותה, לא גילתה רחל ה־ נגדות עיקשת.

כעבור רגעים מעטים נמצאה בחדרו של הגידם, לעסה טופי מתקתק. דוד פארין לא איבד זמן רב, ביצע את זממו בגופה של הילדה בת העשר, השאירה שעות אחדות בחדרו לשם טשטוש סימני מעשהו, אחר שלחה הביתה. בינתיים חזרו הורי רחל מ־ בית־הכנסת, הקימו רעש גדול משלא מצאה וכאשר הגיעה השעה חיים החלו דואגים לשלומה, יצאו לחפש אותה.

בשנים ושלושים נפתחה הדלת, רחל נכ־ נסה, ספגה מאחותה הבכירה סטירת־לחי מצלצלת, שהפילה אותה על אחת המטות באובדן כוחות. רחל, שהבינה שעוללו לה מעשה מחפיר, לא הצליחה להסתיר את מה שאירע, והוריה הודיעו למשרה ודוד פארין נעצר. במשרה, אמר פארין: "נכון, עש־ תי, הוסיף: "הייתי שכור, מה ידעתי".

ארבעה ימים לאחר מכן הובלה רחל בידי אמה לתחנת המשרה למסירת עדות נוספת. כאשר נכנסו אל הקצין החוקר, הוצא גם דוד פארין מתאר, הוכנס שלא במתכוון לח־ דר הקריאות ועורר בכניסתו את התרגשות המידית של רחל שהחלה לבכות בקול ולר־ עוד בגופה. "הנה הרשע. אני מפחדת". "יתכן שכל רע לא היה נגרם לרחל, קטנה, אילו היה דוד נעצר זמן רב לפני כן בהסתמך על השמועות שהלכו עליו בין שכניו? באר־שבע, איך שמועבר משפטו לתל־אביב, ניתנה לתובע בנימין קורנגולד הזדמנות בלתי חוזרת לצייץ לפני בית־המשפט את אופיו המושחת של הנאשם. כאשר הוכרו פסק הדין, היה זה שיא חדש שהושג בבתי המשפט של מדינת ישראל. שבע שנות מאסר עבור מעשה מגונה.

הארץ

שלושה שנים לחקלאות כבר היו לנו — ציילינג, דוב יוסף ולבון (מעריב). זוהר פלדנוי, תל־אביב אך הדיבוק עוד לא יצא.

הרשמה הראשונה לשיבה להודו היו רחל וחיים בין הנרשמים. סיבתם העיקרית: "אם תראה את הודו פעם אחת, לא תרצה להזו־ נה". ומלבד זה: "לא נכון שבהודו יש רעב. שם מתים אנשים מעקיצות יתושי קדחת". אך לא הועיל להם דבר. תעודת הלידה של חיים, לפיה היו צריכים לקבל את ויזת הכ־ ניסה להודו, נגנבה מהם במתנה המעבר, יחד עם בגדיו של חיים. רחל נאלצה לוותר, הב־ ריקה לאביה, שישלח לה העתק מתעודת הלי־ דה. בינתיים עלתה מבאר־שבע תל־אביב ל־ בוע מהסוכנות את ההענקת החודשית של 15 לירות אותה לא קיבלה. עדיין, מצאה את חבריה שובתים, הצטרפה אליהם, שימשה שופרם בויכוחי הרחוב. אמר לה זקן הודי שידע שסיכוייה לשוב להודו קלושים, כל עוד לא יהיו ביריה תעודות הלידה: "רחל, לכי לסנימה!" ענתה רחל: "לא, לא אוכל כ־ש־ חברי בצרה".

מכוניות מזר טוריות. פקידי מחלקת הקליטה של הסוכנות, שירדו משיבתם, בה החליטו להעביר את החלטת התגובה לברל לוקר, יו"ר הנהלת הסוכנות, העיפו מבט מוסר על מראה המדרכה העלוב, התעלמו מהבעייה. אמר אחד הפקידים, שנכנס למכוני־ תו הפרטית, שעמדה צמודה למדרכה שגמול מחנה השובתים: "גמרנו את תפקידנו כשני־ תנו להם לירות, פרות וטוריות, הם ילכו". העובדה שההודים רכצו אותה שעה על מדר־ כות האבן של הרחוב התל־אביבי לא הוכיחה להם את ההיפך.

פשעים

אדמוני. גידם ומושחת

בקרב העולים החדשים בבאר־שבע היה דוד פארין ידוע בשם אדמוני, בשל עור פניו הנוטה לאדום וגם בכינוי "הגידם", אך פא־ רין בן ה־35 לא איבד את ידו מלחמתו. זמן קצר לפני שעלה לארץ עם בנו מתורכיה, נפל קרבן לתאונת דרכים קטלנית שנסתכמה בשלושה דברים: קסיעת ידו, שינוי לרעה באופיו, וגירושיו מאשמו שצאאה אותו בל־ תי נסבל לחיים משותפים. חודשים מעטים לאחר שנשחקן (בעזרת הסוכנות) בבאר־ שבע, קיבל חנות לירקות מלשכת הסעד, החל לפרנס את בנו ואת אמו הזקנה. בינת־ יים הילכו עליו סיפורי השמצה, שהיו לא בלתי־אמיניים. כי דוד פארין היה משתכר בכל הזדמנות, מתפרע בחוצות העיר ומקים שערוריות, שהיו לפעמים דורשות את ה־ ערבות המשטרה. קונוי הרשומים הבטיחו ל־ עתים קרובות, שהיו מחלפים אותו בירקן אחר, אילו היתה ביום הברירה כי פארין "היה שנוא עלינו". סיבתם, אותה הביעו בלויית סיפורי זו־

יורדי־הודו ליד בנין הסוכנות, תל־אביב

גלדים היתה מאושרת...

אותו עזבו לאחר חודשים מעטים. מודה רחל באשמתה: "לא איכפת לי האוכל, מספיק לי לחם הודי אפוי עם מרגרינה, אבל מקבלים שם רק שלוש קופסות סיגריות לשבוע ואין מספיק תה". ורחל אינה יכולה להתקיים ב־ חות משלוש קופסות דפנה (90 סיגריות) ו 25 כוסות תה ליום.

"**לכי לסנימה!**" בבאר־שבע הובטחה להם חנות, אך נסתבר שלשכת הסעד לא תקיים את הבטחתה, לאחר שחיים, שעבד כ־ פועל בניין, חלה בשחפת. נמצא פתרון: יוסף, התינוק שנולד בבאר־שבע, יועבר ל־

לחם, ושבת למו־לתי, הונגריה, בה ש גם בשר!"

יתושי הקדחת עדיפים

עולה מפולניה בגיל העמידה הבלוי את כר־ סו, חשף שני טורי שיני זהב מבהיקות, חיזוה את דעתו כשמיים מעילו מבצבצות ע־טיפות הכסף של חפיסות שוקולדה צרפתית. "כואב הלב לראות את ההודים עו־בים את הארץ". ספסר שני, עולה צעיר מעיראק, חשב שהם צורקים: "יום אחד בהודו יותר טוב מאשר חיים שלמים במדינה הזאת".

סרטים

שערי הלידה

תל-אביב הוכיחה שוב באיזו מידה אינה יודעת להעריך סרטים משובחים, גרשה מן הבר את שערי הלידה, סרט צרפתי ישרן (1946) שלעולם לא יתישן, פרי אמנותם של זוג מפיי קי ילדי ג'והנז, זאק פרבה ומארסל קארה, לאחר שבוע של הצגות בפני אולמות ריקים. התסריט מבוסס על באלט מאת התסריטאי סרבה עצמו (המוסיקה: ז'וזף קוומה) שבני לילתו ממלא הגורל תפקיד מרכזי. בעוד שב באלט היתה לגורל דמות של צלילת אפילה וחמקנית, הלביש אותו, בסרט, הבמאי קארה (מזח הערפלים, השחור עולה, הוסל דינור) בגדי הלך-נודד המשוטט ברחובות מונמארטר, קובע גורלותיהם של אנשים, בליל החורף הקר והחשוך של שלי המלחמה מפגיש ה גורל (דאן וילאר) פועל צעיר בשם דאן ואשה בלונדית, האשה היפה ביותר בעולם. דאן ומאלו — זה שמה של האשה — מתאבים זה בזו עוד אותו לילה, מבלים למי רות הזהרתו החמורה של הגורל, שעוד אח דות של אושר בחצר מוזהר בין בתים שחוריי כתלים. לפנות בוקר מדביק את הנוג בעלה של מאלו, ז'ורדי (פיר ברסאור), מפיל ביי ריות את מאלו.

הבמאי קארה מגולל את הפרשה המאד רומנטית על רקע תפאורה מוחשית ביותר

סים אליו בהערצה, הנוער, שידע את רינגו רק מן השמועה אינו מתפעל. לא צעיר שחצן אחד מבקש להתגרות בו, לזכות בתואר "ה איש שהרג את בימי רינגו".

הוליבוד

אוסקר 52

מדי שנה עורכת האקדמיה לאמנויות ה קולנוע בהוליבוד משאל בין חבריה, כולם אנשי הסרטה. לתוצאות המשאל הזה מצפים בקוצר רוח, כיוון שהפרסים הנתנים כתוצאה ממנו נחשבים לכבוד הגדול ביותר בקולנוע האמריקאי. הפרסים הללו צורתם פסל קטן והם קרויים אוסקר. בשבוע שעבר חולקו פסלי האוסקר בפעם ה-23. זה מכבר לא הביאה חלוקה הפתעות כה רבות כמו השנה. אחת ההפתעות הגדולות: סרטומר, אמריקאי בפרים, וזה בפרס הסרט הטוב ב יותר, מאורע נדיר כיוון שאף לעתים רחוקות זוכה סרט מוסקלי בפרס מעין זה (יצאו מן הכלל: מנינגת ברודביי 1929, זיגפלד הגדול — 1936).

בפרס הביום זכה ג'ורג' סטיבנס שסרטו

נאתלי נאמייה ואיב מונטאן ("שערי הלידה")

שעות אחדות של אושר...

מקום תחת השמש (לפי רומאן מאת תאודור דרייזר) קצר פרסים גם עבור התסריט, מוסיקה, תצלום, תלבושת, עריכה. שלושה מתוך ארבעת השחקנים שזכו ב פרסים עבור משחקם, באו מן הסרט קרונית ושמה תשוקה. ויויאן לי קבלה את פרס ה שחקנית הראשית הטובה ביותר, בעוד קים האנטר וקארל מאלון, שהופיעו בקרונית גם בהצגת הכפר של המחזה על במת ברודביי וכמעט שלא חדלו מהופיע בו מאז, קבלו את פרסי שחקני המשנה. אולם הגדולה בהפתעות היתה מתן אוסקר להאמפריי בוגארט בעד משחקו בהמלכה ה אפריקאית.

ישראל

סרטים בסרט נע

חודש ניסן הביא לארץ לא רק את האביב אלא אף פעילות קולנועית ללא תקדים. מ ארצות-הברית הגיעה לכאן יחידת הסרטה ל צילומי רקע לסרט גדול (מבחינת ההשקעה הכספית). שבידה שלחה להקה שלמה המסר בבת סרט תנכי. כל זה מלבד עבודות ההס רטה הרגילות הנעשות בארץ עלי ידי אנשי הסרטה מקומיים גרם לשפע גדול במקצוע. עומדת עוד להגיע לארץ בעתיד הלא רחוק: יחידת הסרטה מצרפת, בראשותו של הבמאי ז'אן דרביל, אשר תצלם פה חלק ניכר מת מונות סרט דתי, הודך לזמשי, אודות דריפת הנוצרים הקדמונים עלי ידי היהודים. ישתתפו בו מישל סימון וגבי מורלי ובין התפאורות: פנים אולם הסנהדרין, בית-המקדש, בית הכנסת בדמשק.

*היא זוכה באוסקר זו הפעם השנייה. ב ראשונה קבלה את הפרס ב-1939 עבור סר חקה בחלף עם הרוח.

אתלטיקה קלה

תשעה שיאים חדשים

בהסתמן נסיעה לחוף-לארץ באופק נשכחים חילוקי הדעות בין עסקני הפועל ומכבי, שש תררת הפוגה. כאשר המדובר הוא בנסיעה לאולימפיאדה מתישרים כל ההדורים על אחת כמה וכמה. אחד הענפים שסבל מחיכוכי הפועל-מכבי היתה האתלטיקה הקלה, גולת הכותרת במשחקים האולימפיים. גם עבודתו של המאמן האמריקאי מונדשיין עם אתלטי שתי הקבוצות ונסיגות תיווכו עלו בתוהו. כשהוקם הועד האולימפי הישראלי והפועל הצטרף להתאחדות הספורט הישראלית להובי בים חיכו האתלטים למפגש והעסקנים רצו לראות מה הם סיכויי משלחת ישראלית ל אולימפיאדה. כתנאי ראשון לשיגור משלחת נקבעה השגת תוצאות מינימום. עתוני ה ספורט יצאו נגד האתלטים, ציינו כי השיגהם הירודים לא יביאו כבוד בזירה בינלאומית. מונדשיין האמין כי עבודתו תישא פרי. במפגש אתלטי הפועל-מכבי, ששימש גם מבחן ראשון להקמת נבחרת אולימפית, הוכיז חו האתלטים כי כוחם עמהם. פרי המפגש: תשעה שיאים חדשים. דוד טבק (הפועל) שרץ 100 מטר ב-17.7 שניות, הציב שיא ארצי חדש, הבטיח לעצמו נסיעה לאולימפיאדה כיוון שהשיגו עבר את המינימום האולימפי של 10.8 שניות. חברתו לאגודה, לאה הורביץ, הבטיחה אף היא לעצמה כרטיס להלסינקי בעבורה 80 מטר ריצת משוכות תוך 12.4 שניות (המינימום: 12.5 שניות). ברלה זילברברג מקיבוץ הראל שבפרוודור ירושלים קבע שיא בקפיצה משולשת (13.52 מטר), לא האמין למפסע רגליו, אחו בשע רותיו מרוב התרגשות כאשר השופטים הו דיעוהו על התוצאה. דוד טבק לא הסתפק בשיא אחד, השלים את שרשרת השיאים ב ריצו 200 מטר ב-22.5 שניות. הפטיר מונד שיין חייכני ושבע-רצון: "חכה, זאת רק התי חלה!"

שייט

יציאת הבתולין במועד

כאשר התכנסו חברי הפלוגה הימית של הפועל בנהריה עם אורחיהם בערב שבת, היו רבים שסברו כי התאספו לשוא וכי השקת שלוש הסירות החדשות שנקבעה ליום המח רת לא תתקיים. כי זה למעלה מיום שלם ש גשם ירד בלי הרף וגלי הים השתוללו בסי ערה.

למחרת גברו החששות עוד יותר. גם כא שר, בהתאסף 140 חברי הפועל במקום והי אורחים הרבים שבאו מכל הארץ, התבהרו לפתע השמים והשמש ורחה, לא נחה דעת הכל, כי הים המשיך לסעור. בעיקר, תגדלו להפלגה המבוגרים שבנוכחים. "בים כזה תלכנה הסירות לאיבוד!" התריע אברהם ארגמן, גייגיי בכך 40, מותיקי הפועל בהיפה. לעומתו תבעו הצעירים להוריד את הסירות כי "כך יאה לימאים". לבסוף ניצחו הצעירים.

ראשונה הורדה הסירה על שם אליהו גולומב, ותיקת הסירות של הפועל נהריה. להדגים יציאה בים סוער. הסירה שיצאה אחרית התי מלאה מים ונאלצה לחזור מיד לחוף.

ואילו שלוש הסירות החדשות, שהימאים לא הספיקו עדיין להכירן, יירתחו הראשונה למים היתה קצרה ביותר — רק כדי שייאמר כי יציאת הבתולין שלהן נתקיימה במועד ה קבוע.

כדורגל

לעזרה, משרוקית שוטר

לאחר נצחוננו הגבוה של מכבי תל-אביב על הפועל פתח-תקוה (1:7), החליטה הנהלת הפועל זיפה שמשחק נגד מכבי תל-אביב ימלא את קופתה, הזמינה אותו למשחק ידי דותי מאחר ששתי הקבוצות היו חופשיות ממשחקי ליגה וגביע. החישובים לא היו מוש עים והמשחק משך קהל 4000 צופים שרובו שילם את מחירי הכרטיסים הגבוהים (500 פרוטה ביציע, 270—בעמידה).

בתחילת המשחק הציגו המכבים האורחים משחק נהדר ומסירותיהם המדויקות של חלר ציה הפכו את הגנת הפועל איך-אויים, הסי תמכו בשני שערים. אולם גם הפועל לא טמן ידו בצלחת, ומקשרו הימני, שמואל אורבך, קבע שער ראשון לטובת קבוצתו בכע-ט פצצה 15' מטר.

שחק בעצמך! חמש דקות לפני סיום המחצית פרצה שערויה כאשר הפועל התי קיף והצליח להבקיע שער נוסף. שחקני המכבי טענו שהשער פסול מאחר שמגינם, איימן, הופל, והקיצוני הימני של מכבי, ישר ראל, לא התאפק, נטל את הכדור לידי, ניגש

לשופט והודיע: "עכשיו אתה יכול להמשיך ולשחק בעצמך!" פסק השופט: "אתה בכל אופן לא תמשיך לשחק!"

ישראלי סירב לרדת מהמגרש, כשהברי המכבי תומכים בסירובו. לאחר ויכוחים

השקת "אליהו גודומב"

...בסערה משתוללת

סוערים הסכים הפועל שישאלי ימשיך לש חק, אך השופט לא שינה את דעתו ולאחר 25 דקות הפסקה שרק שריקת סיום. שתי הקבוצות החליטו לא להפסיק, ביקשו את בן-זאב, חבר הנהלת הפועל, שחקן כדורגל לשעבר, שנכח במגרש לקבל לידי את השי פוט. שוטר טוב-לב נדב למשימה זאת את משרוקיתו.

אך ההפסקה הארוכה פגמה במשחק, נטלה ממנו את מתחו, על אף שני השערים הניס פים של מכבי, שסיים את המשחק 2:4.

אגודות

גם תוך ערבי

כשהוקם ב-1923 סניף הפועל בחיפה ישבו מזכיריו ומדריכיו, סיכסו עצה כיצד להביא לפני הקהל החיפאי את עובדת קיומו של ה סניף. הם החליטו על נשף ספורטאי מסורתי אשר יקויים כל שנה שבועות מספר לפני פסח, ישקף את פעולתם של הספורטאים מכל הגילים והמקצועות.

משך שנים רבות התקיימו נשפים זסירי תיים אלה עד אשר עם תום מלחמת העולם השנייה נכנס הסניף למשבר יליד חוסר תק ציב שהתבטא בחילופי המזכירים שנכשלו במילוי תפקידם או שלא יכלו להמשיך במצב הקיים (ב-1951—1950 התחלפו ארבעה מזכירים).

באוגוסט אשתקד קיבל לידי יצחק פוקס, 21, בייגוני קומה, בהיר פנים ושיער את מז כירות הסניף. יחד אתו נכנסו למזכירות עוד מספר "משוגעים לעניין", ארגוניה מחרש ייצבוהו מבחינה כספית (עלידי אוסף תרו מות), הכינו את הנשף הספורטאי 1952, ה ראשון מזה שלוש שנים.

כשהוסט השבוע מסך הקטיפה האדום של במת אורה החיפאית נתגלו בחצי גורן 158 ספורטאים (הצעיר — בן תשע, הקשיש, מאמן המכשירים מקס גלול, בן 36), הדגים 12 הופעות התעמלותיות להערכה מיוחדת זכו: ריקודיהעם שבועו לקצב אקורדיון ודורבקה (תוף ערבי).

התעמלות

לתלמידים, מחוץ לתחום

הקו המשותף לתחרויות המארגנות עלי ידי המחלקה לתרבות הגוף: קיומן בשעות ה לימודים, כך שלקהל התלמידים אין מעולם אפשרות לחזות בהם.

גם השנה, כשארגוני מורי ההתעמלות את מפעל מרט, לוכי מורה ההתעמלות החיפאי מאיר מרט, שכחו שישנם גם תלמידים המער נינים לחזות בו, ערכו את התחרות ביום ל מודים, סיממה בשעות הצהריים.

בעלת הצמות בלטה: בנות דוגיה התכוננו למפעל כהלכה, לא נתקלו ביריבות רציניות בגיל העממי, זכו במקום הראשון עלי ידי צבירת 268.9 נקודות. בגיל התיכוני ניצחו בנות הריאלי, בהן בלטה במיוחד עלי זה מסטיון, 15½, ובעלת הצמות האזינוכה בתחרויות בין הבנים ניצח בית-הספר אפי קים בגיל העממי בעוד שבגיל התיכוני הצי ליה בית-הספר חוגים להדביר את הריאלי, לאחר שבכל התחרויות הקודמות היה הסדר הפוך: ראשון — הריאלי, שני — חוגים.

המחאה מגיעה למימדים כאלה. אולם מלאן הקשיש, בעל מרה שחורה (גם מבחינה רפואית), הוא נותח רק השנה) עשה צעד נוסף: הוא זרק מן הצבא את כל הקצינים הדרום-אפריקאיים שהשתתפו במלחמה האנטי-נאצית (בעיקר בחזית המצרית), כיוון שמלאן, שהיה אז באופוזיציה, התנגד למלחמה בכלל. לעומת זאת העלה בדרגה את המשתמטים שלא יצאו או לחיות.

רבבות לפידים. צעד כפול זה גרם לכך שמיטב החיילים שהשתחררו או שהת-

דרום אפריקה

מלאן נגד מלאן

באחד הלילות בחודש מאי, לפני שנה, עבדו רוצח אלפים חיילים משוחררים ברחובות קייפטאון, מקום מושבו של הפרלמנט הדרום-אפריקאי. היו אלה אנשי קומנדו ה"פנדה", ובראשם צעדו שני גברים: האחד צעיר ונמרץ, השני כפוף ועטור זקן-שיבה. הצעיר היה ראש-הטייסת אדולף גיסברט

החובה ביותר בעולם. **ד"ר חרש.** איש אחד הסיק מסקנה הגיונית מעובדה זו — האדם התופס את המשרה הזאת כרגע. הארי טרומן קם במסיבת מפל"ג גדולה, חיך את חיוכו הרגיל, הודיע כאילו בדרך אגב: הוא לא "ירוק" השנה. נימוק מספר 1: טרומן בטוח שאייק ימשיך במדיניותו שלו (התערבות אמריקאית בכל רחבי העולם, סעד כלכלי וצבאי). נימוק מספר 2: נתברר כי אויבי טרומן מתכוננים לפלג את המפלגה שלו, ונצחונו המפתיע של האביר-הלוחם-בפשעים אסטס קיפובר (העור לם הזה 751) בניו-האמפשייר הוכיח שהארי נמאס במקצת על הבחורים.

"הארץ" מאסה בפוליטיקאים הוותיקים. הן ארץ רוצה בדם חדש! הודיעו הפרשנים ה"מקצועיים", חיכו לאייק הרפובליקאי ולקיפובר הדימוקראטי, שניהם חובבים במקצוע. אולם טרומן, בהסתלקו, ידאג לפחות לדבר אחד: שהדם החדש יהיה דם שימצא חן בעיניו. המועמד המקובל על טרומן: אדלי סטיבנסון, מושל המדינה אילינויס, שהיתה לפנים המדינה המושחתת ביותר בארצות הברית, טוהרה במידה רבה הודות למושל. אולם שני גורמים מעכבים בחירה זו. הראשון: סטיבנסון בטוח כי ייבחר שנית במדינתו, אינו מתלהב לזרוק משרה פחותה אף בטוחה מן היד כדי לצוד משרה חשובה אך בלתי-בטוחה. השנייה: סטיבנסון הוא אדם גרוש, והאמריקאים אינם אוהבים אנשים גרושים בבית הלבן.

קוריאנה

טוראי אחד נחר

כאשר הטוראי ווארן מקונל, 20, הוצב ל-משמרת לילה בעמדת תצפית של האו"ם בקוריאנה, לא עלה בידו לפזר את התנומה שהשתלטה על עפעפיו. גם הישרים שצורתם כתה צפון-קוריאית שחמקה ועברה את הקו האמריקאי, לא הצליחה לעורר את מקומו. נל משנתו העמוקה לאחר שהתכנס לתוך שק השינה שלו ורכס את הרוכסניו על פניו.

כשנתפשה הכתה הקומוניסטית, עם שחר, עלידי משמר ממונע, נתגלה שהעקבות עברו על-פני עמדת התצפית, ממנה הוצא נחירה שערורית. את המפתח אחד הקצינים, הוא זקן את שק השינה בכיוון רובהו וגרם בכך להתרוממותו של השק, ממונע הציצו פניו המנומנמות של ווארן מקונל.

ימים אחרים לאחר מכן הגיע לעיירתו הקטנה של מקונל במדינת ניו-ג'רסי, ארצות הברית, פסק-הדין במשפט שהודה שגנב לטוראי מקונל: עשר שנות מאסר. 600 תושבי

ארצות הברית

אייק השאר במקומו!

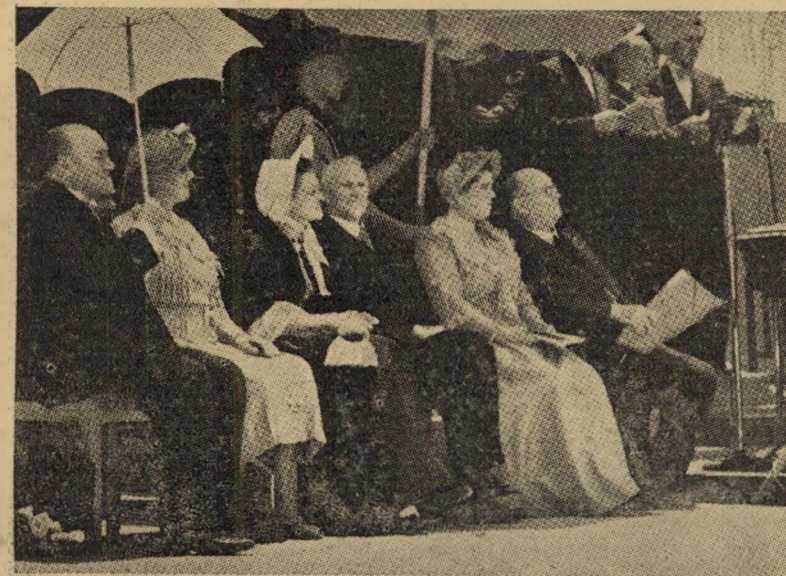
כמעט מדי יום הגיעו מברקים אל מפקדתו של אייק ליד פאריס, שנסתיימו כולם במילים "אייק, חזור הביתה!" ידידיו ותומכיו, שאירגנו את התנועה שמטרתה להכניסו לבית הלבן שמעו את ההצטרפות הגדולות אשר על עגלת-המוסיקה של בוב טאפט ו-התיאשו. כיצד אפשר ללחום למען מועמד שאיננו, ושאינו אינו מכיר את דעותיו, כש-המועמד השני עובר מעיירה לעיירה, נואם ארבע או חמש פעמים ביום לפני קהל של כמה עשרות זקנות וילדים?

אולם אייק נשאר איתן. השיב הוא: "אם העם האמריקאי רוצה בי, יוכל לבחור בי גם מרחוק. לא אטוש את תפקידי, בו תלוי גורל אירופה, כדי לעסוק במקצוע המפוקפק של ציד נפשות."

ופתאום, ביום בהיר אחד, פסקו המברקים. במקומם קמה קריאה גדולה: "אייק, הישאר במקום שהנך נמצא בו."

נגד נגד. הדבר התחיל למחרת הבחירות בניו-האמפשייר (העולם הזה 751), בו ניצח הנגד הנערך את הסנטור, הפוליטיקאי המקצועי שבו וניתחו את התוצאות, הגיעו למסקנה שטעו: העדור של אייק לא היתה מגרעת, אלא להיפך, יתרון. כי הבחורים מאסו בפוליטיקאים המקצועיים ובציידים הנפשות, שרדיפתם אחר מפתח הכניסה לבית הלבן היה בולט מדי. לעומת זאת מצאה חן בעיניהם גישתו של אייק שמילא את תפקידו ביושר, לא הרים אצבע כדי להיבחר.

העגלה של אייק החלה זוה, וכעבור ימים מספר דהרה בכביש מכוננית קרייזלר, מודל 1952. אחר הנצחון בניו-האמפשייר בא הג'ון המדמים, חסר-התקדים, במינסוטה. בי מדינה זו נפסלה הבקשה למועמדותו של אייק בגלל סיבה פורמלית. אולם ברגע זה אחרון הודיע התובע הכללי כי אם הבחורים יכניסו את שמו של אייק בכתב ידם לפתח הבחירות, ויספרו גם פתקים אלה, אף כי לא יהיה להם, כנראה, תוקף חוקי. התוצאה: למעלה מ-100 אלף איש, כ-40% מכלל מספר הבחורים, רשמו את שמו של אייק, רמזו בכך לרעידת-אדמה שזעזעה את כל הארץ. פרט אופייני: אלפי בחורים לא ידעו גם כיצד לכתוב את שמו המסובך של אייק, סילפיהו בעשרות עורות שונות. התוצאה היתה מיידית. כמה מראשי תנועתו של טאפט פנו אליו בפומבי, תבעו ממנו להסתלק ממועמדותו, מאחר שהפכה חסרת-

ראש ממשלת דניאל מלאן (מימין) ...לחזק הגנאי

פטריו הפכו מנהיגים טבעיים למלחמת ההגנה על זכויות הכושים. צעקו הם: "כושים ולבנים מתו יחד בשלוחות החיות, לא נפקיר את אחינו ביום שלום!"

תחילה צעקה הממשלה, אולם חיש מהר שינתה את דעתה. מלאן ה"מלח" הצטרף לתנועה ומיד הפך מנהיג טבעי. הוא היה חייל קרבי שלא התערב מעודו בפוליטיקה, אדם שגדל בכפר בודד, אפריקנדר בעל דם טהור. במקום שהופיע התלכדו סביבו החיילים המשוחררים, נטשו את כפריהם, את משרדיהם ואת סדנאותיהם, מוכנים לצאת מחדש למלחמה. אלפים קמו בן לילה, ארגנו שיירות עצומות של גיפים, ביקרו בהמוניהם במחנות שונים. אולם נשקם המוקרי היה ארגון תהלכות-ענק של רבבות נושאי לפידים, שהפכו את הערים הגדולות לים של להבות.

צעקו אנשי הממשלה: "זהו ניצול מחפיר של זכרונות המלחמה והאידיאליזם של החיילים למען מטרות מפלגתיות!" השיבו החיילים: "נשבענו התנגדות נצחית לאלה הבאים לכבול את הרוח החופשית של האדם... נקדיש את מרצנו, את כשרוננו, את כוח לבנו, מוחנו וגופנו לעקרונות הממשלה החפשיית, לכבוד עמנו ולבטחון ירושתנו הדימוקראטית!"

החודש הבא כל העניין בפני בית-הדין העליון של המדינה, שהחליט כי החוק ה"גזעי" של מלאן הקשיש סותר את החוקה. אולם הדבר לא הפריע לראש הממשלה, ש"אודיו בסיסני אישרו את החוק הבלתי-חוקי מחדש. אולם המאבק טרם נסתיים. נגד מלאן הזקן התייצב מלאן הצעיר, החייל ש"זכה לתמיכתם של הגנרלים."

צרפת

נראשים תיקון יסודי

בשבוע שעבר לקה יו"ר בית-הנבחרים ה"צרפתי" אדוארד הריו, בתמהון. הוא קיבל הצעה רשמית שניסוחה המחוצף היה: "על כל מנהיגי סיעות בית-הנבחרים לעבור מיד תהליך מדוקדק של בדיקת מוחותיהם, באמצעות רפואיים". המציע: היפוליטוס מרסל, נשיא התאחדות האנשים הישרים בצרפת, וחבר מועצת העירייה הפריסאית. מרסל ש"שולח את הצעתו לפרלמנט הצרפתי, האני ביו"ר לגיטימי קבוצה גדולה של אנשי רפואה, שתהיה מורכבת מטובי הפסיכיאטרים הצרפתיים, אשר יבדקו את נציגי העם הצרפתי בדיקות פסיכיות. הסביר מרסל: לדעתי, טעוניהם ראשיהם של המדינאים תי"קן יסודי. הגיב הריו, יו"ר בית-הנבחרים וחברו זה 40 שנה: "אין לי מה להעיר".

מלאן, ה"מלח", טייס קרבי שהצטיין בקרב על לונדון, שירת לפני כן כימאי בצי המסי. חרי. הזקן היה הגנרל דולף דה-לה-ריי, מ"מ מנהיגי מלחמת הבורים, האדם שלקח בשעתו את ווינסטון צ'רציל בשבי.

השניים עברו על פני המשרה המזויינת, ביקשו להתקבל לראיון אצל דניאל מלאן, ראש הממשלה. אולם ראש הממשלה, קרוב רחוק של ראש המפגינים, סירב לקבלם. ה"שניים נתקבלו על-ידי ראשי מפלגות האופוזיציה, מסרו להם החלטה המוחה נגד הוצאת התושבים הצבעוניים מרשימת הבחורים הכללית של מחוז הכף.

בצורה דרמטית זו נולדה תנועה שהיא יחידה במינה בעולם: תנועה פוליטית של חיילים משוחררים, הלוחמת נגד השובניזם. השם הרשמי: קומנדו הלפידים של החיילים המשוחררים הדרום-אפריקאים.

ארבע שכבות הפירמידה. המאבק בין שני המלאנים התחיל כשמלאן הקשיש הכניס את הצעת החוק הסותרת את חוקת המדינה. כיוון שלא היו לו סיכויים לזכות ברוב הדרוש לשינוי החוקה, העביר את ה"חוק ברוב רגיל. מטרתו: צעד נוסף לנישול התושבים הבלתי-אירופיים, להשגמת ה"אפארטהייד" (ההפרדה) בין הגזעים.

אוכלוסית המדינה מורכבת כפירמידה בעלת ארבע שכבות. היסוד מורכב משמונה מיליונים כושים, בעלי עור שחור, עבודה שחורה ותנאי חיים שחורים. עליהם רובצים כמיליון "צבעוניים", מהם כשליש הודים, ה"מדוכאים כמעט כמו הכושים".

השכבה השלישית מורכבת מן המהגרים האנגלים, שהם שותפים לשלטון הלבן אך פוחדים מן הלאומנים ה"אפריקנדרים", בני המהגרים ההולנדים שהם מהווים את ראש הפירמידה. אנגלים ואפריקנדרים יחד מהווים רק שני מיליון, מתוך 11 מיליון התושבים. לוא היה מלאן הקשיש, שהוא מנהיג ה"מפלגה הלאומנית של האפריקנדרים, מסתפק בניצול הצבעוניים, ייתכן ולא היתה תנועת

* קומנדו היה שם יחידת הגרילה הקטנה של הבורים שעשתה שמות בצבא הסדיר ה"ברטי" במלחמת הבורים. המלה (שתרגומה המילולי הוא פיקוד) נתקבלה אחר-כך בצבא הברטי כמצייתת לוחמים מובחרים. בעלי כושר ויוזמה אישית מובהקת, הפועלים ב"יחידות ניידות קטנות.

** מהסמה נגד התחיל את הקריירה שלו בארגון תנועת המחאה של ההודים בדרום-אפריקה, ובנו ממשיך עתה בדרך, טייס ה"שובו צום-מחאה" של 21 יום. ממלשת הודו הפטיקה ב-1946 את יחסיה הדיפלומטיים עם דרום-אפריקה.

"מלח" אדוקה גיסברט מלאן התנגדות נצחית...

העירייה הניו-ג'רסית שכרו עורך-דין כדי שיגיש ערעור על פסק הדין שנראה לרם כבלתי-אנושי. הנימוק: ווארן מקונל הוצב בעמדה אחר 72 שעות של חוסר שינה, אותן בילה בפטרול לאורך קווי החזית. אף שכניו הטובים של מקונל הישתעו מש"נסתבר להם שהוא קיבל את הדין על עצמו, סירב לשחק פעולה עם פרקליטו השכיר, לה"עיד לטובת עצמו. נימוקו: כאשר נשלח ל"עמדת התצפית, נאמר לו שעליו להשאר עד כל הלילה, אף אם יצטרך לשם כך "לשבת על חודו של כידון".

סיכויים. אחרים, שונאים מושבעים של אייק, פנו ביאוש אל הגנרל מאק-ארטור, דובר הריאקציה השחורה ביותר, ביקשוהו להעמיד את מועמדותו, מתוך הנחה שרק גנרל יכול להכות גנרל.

אולם לכאורה המאבק היה ברור דבר אחד: אייק הוא המועמד החזק ביותר למשרה ה"חברי מפלגה רשומים, הבחורים בתחום מפלגתם (הרפובליקאית או הדימוקראטית) בלבד, באדם הראוי, לדעתם, להיות מועמד לבחירות הנשיא.

מספרים מחכימים

הציירת **אלי מיתמר** רבת-הכשרונות (מלבד ציור היא עוסקת בשירה ובספורט) גילתה כשרון נוסף — קליעה למטרה. בצא תה לצייר ברחובות הפילה שני ברחובים בי שלושה כדורי ירבה צייד דורקני.

טה גרבו גילתה את מאכליה החביבים, בעזרתם היא שומרת על גזרתה הדקה להפ' ליה. המאכלים: אורז בלתי קלוק, זרוע אגוזים טחונים ולבניה גרועת תות-שדה. ל"ר **שמאל אלישיב**, ציר ישראל ב מוסקבה, שוגר מכתב תודה מאת סגן שר החוץ הסובייטי, **אנדריי גרובינסקי**, תוכן המכתב: ברכת תודה עבור תיבות התפוזים, מתנת הצירות לראשי משרד החוץ הסובייטי. עתון טרוצקיסטי המופיע בארצות-הברית, שחקר בעברו של **אנדריי וישינסקי**, שר החוץ הסובייטי, גילה מדוע נעלם וישינסקי זמנית מעין הציבור ב-1927, בהיותו מרצה למשפט פוליטי באוניברסיטת מוסקבה. וישינסקי נאם לפני ציבור הסטודנטים, שינה את נוסחתו המפורסמת של **ולדימיר איי דיק רנן** — "קומוניזם הוא חשמל וסר ביסים" — ל"קומוניזם הוא חתיכת צלי וזוג נעליים טובות".

אחד ממקורביו **ווינסטון צ'רצ'יל**, סטטיסטיקאי לפי מקצועו, סיכם השבוע את כמות השמפניה, משקו החביב של ראש-ממשלת בריטניה, ששתה משך חייו: עומסם של 5 קרונות רכבת משא. מספר שני: הצ'רוכתו הממוצעת של ראש הממשלה בן ה-77 ליום בסיגרים — 15.

למרות הודעתו של **הרי טרומן** כי הוא לא יהיה מועמד לבחירות הנשיאות (ראה מכל העולם) קיווה כי בכל זאת יחזור לבית הלבן ששיפוצו הולך ונגמר (תמורת ששה מיליון דולר) משך שבוע חדשי משרתו האחר רונס. החידוש המיוחד: אל 54 חדרי הבית הלבן המחודש (הוא נבנה כולו מחוץ מלבד קירותיו החיצוניים שנשארו על עומדם) נתי וספו 25 חדרי שינה, 17 חדרי אמבטיה ו-15 חדרי מקלחת.

עתונאי אנגלי מצא הסבר לאחת מנסיותיו של **המרשאל יוסף טיטו**, שליט יוגוסלביה. לדעת העתונאי מאמין טיטו במזלה המ יותד של האות טיט. ההוכחה: שניו שמו מברוו לטיט, כינויים של שני כלביו — טיגאר וטרף (ראה תמונה). הוכחה נחתספה השבוע: רצון טיטו בטיגארסט.

בהתפתס כובש איטליה, **הגנרל מרק קלרק** (תפקידו הנוכחי: מפקד כוחות הש' דה של צבא ארצות-הברית, תוך ציפיה לאיר שור, המוטל בספק, של מינויו כשגריר ארצו ליד החוטיקן) ע"י שוטר תנועה באשמת עביר רת תנועה (נסיעה במהירות רבה מן המותרת בשטח בנוי) מצאו שלטונות צבא ארצות-הברית נימוק שלא שוכנע את מערכות הע' תונים להימנע מפרסום החששה. נימוק של טונות הצבא: החדשה היא בגדר סוד צבאי. ל"ר **יצחק בונר**, מנהל האגף לאשראי וסחר-חוץ באוצר שהיה צריך להיות יועצה הכספי של משלחת ישראל לועידת השילומים בוואשינגטון ושהנהג באסון מטוס ק.ל.מ. נתי גלה כזהיר למדי. יום לפני סיסתו להולנד, אליה לא הגיע, ביטח עצמו ב-20 אלף לירות. **מנחם בגין** שיחזור לכנסת תוך חודש ימים מצא עיסוק חשוב למדי בעת העדרו הכפוי עליו מהכנסת. מדי יומיים הוא מוביל את שני ילדיו ואת שלושת ילדיו השכני, בהת' אם להסדר תורנות, לגן הילדים.

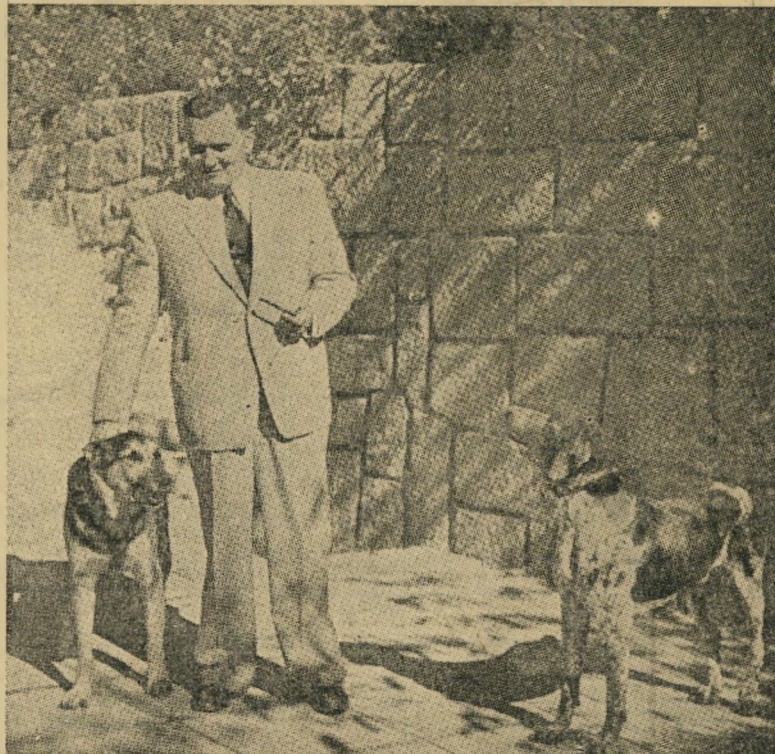
הענווה היא מיותרת

אירנה גטרי היא רקדנית קטנת-קומה (1.58 מ') ובעלת משקל-נוצה (47 ק"ג), האידיאלי לרקדנית (100 גראם נוספים מהחיים בעיה לרקדן, עליו ניטל לשאתה על קרציה-הכמה). מלבד זאת היא גם נוטה אחר אנונה אחת טפלה מאד, אליה דבקה מאז נולדה ביום ה-13 לחודש (מאי 1924). ההסבר, אשר בעי' גי אירנה אינו טפל כלל: "מאז רידיף אחרי המספר 13, יש לי מזל!" (כרטיסי אוטובוסים: הספרות האמצעיות תמיד 13; כרטיסי קול-נוע: שורה 13 — כסא 13 ונוודניקים: שאלים אותה תמיד 13 שאלות).

אולם אין זה הכל: צבע עיניה של אירנה שהוא כרגיל אפור, הופך שחור כפתם, כאשר אחת מ-200 תלמידות המחול של בית ספרה התל-אביבי, מוציאה אותה מהכלים. אומרת אירנה, אשר עיניה הופכות אפור-בהיר כש'

החייבים לשלוח אותה להשתלמית בחוץ לארץ. יותר מזה לא היה דרוש לאמא גטרי, שחיפשה תירוק להגיע לאחד ממרכזי האמ'נות האירופית דאז, דרוון הגרמנית. לאחר שנה של מחול קלאסי אצל מנהלת הבלט של האופרה הדנדנית, שהחליטה, כי המלצתו של המנצח המפורסם אוילף בוש, לתת לאירנה שיעורים פרטיים, התייצבה הרקדנית בת השבע בפני גדולת מבצעות המ' חול המודרני: מרי וויגמן. אימרת אירנה גטרי המורה הרואה במרי וויגמן אלילה: משך שנתיים למדתי ממנה דבר עיקרי: אמהות הב' אות עם ילדות בנות חמש וארבע ומתפעלות מיכולתן לעמוד על קצות האצבעות הן טיפ' שות". ההסבר: לריקוד דרוש ייבל, ולשם כך צריך ללמוד קודם בבית-ספר רגיל. **כוכב ששמה צארינה**.

אחר קונצרטים בברלין הגיעה אירנה בת ה-12 לוורשה, הצטרפה לקבוצת הילדים ב'

מרשע יוסף טיטו וכלביו טיגאר וטרף באות טיט, מזל מיוחד

תחרות הבינלאומית למחול של שנת 1935. היא זכתה בפרס השני (בובה גדולה, אותה קראה בשם צארינה) בלבד. בפרס הראשון זכתה ילדה בת חמש, שרקדה "חתול" וקנתה את לב השופטים כאשר השמיעה באמצע ה'ריקוד מיאו!'

התחרות הייתה האכזבה היחידה בחייה של הרקדנית ("עד כה") צארינה הייתה אילמת (הבובה בה זכתה הילדה בת החמש ידעה לדבר, אמרה: ב—ל—ט, ב—ל—ט—י).

אירנה הסוברת שענווה מיתרת כשיש לאמן מה לספר על עצמו, חושבת שנצחינה המ'ק' צועי הגדול ביותר היה על הרקדנית גטרוד בודנצ'ינה, אלילת וינה של שנות הש'

היא נזכרת בתלמידותיה: "הן מתיקת, אחת אחת, כשהן מופיעות מכל חלקי הארץ, רטו' בות'שיר בגשם, ומוזיעות בחמסיני, אבל הייתי הורגת אותן, אחת אחת, כשהן מתעצלות לבצע את התרגילים".

אירנה (גטרי: סבה ממוצא אנגלי) אינה זור' כרת מתי לא ידעה, מאמינה משום כך, שהיא נולדה בגיל חמש, בו שלחה אותה אימה, אשת החברה הקרקובית, לקונסרבטוריה ללמוד לרקוד, מפני שרגלי הקש של הבובה סוגיה נתעקמו מרוב ולסים עם בתה, אירנה.

שנה לאחר מכן כתב מבקר קרקובי בעתון: "ילדת הפלא אירנה גטרי, בת השש, שהופיעה ברטיטל יחיד, מטילה אחריות רבה על הוריה

לושים, שהיתה בין חבר השופטים כאשר אירנה עמדה בבחינות הכניסה לאקדמיה ה'וינאית לאמנות. אמרה הרקדנית ודנוויוז, "היודיה ששנאה פולניות" לאירנה: "אל תר' קדי (לפני השופטים) את הריקוד שהיננו, עשי אימפרוביזציות!" שמחה אירנה: אימ' פרוביזציות היו אהובות עליה תמיד. אך כא' שר ביצעה אותן לצלילי הפסנתרן (שניגון מ' זורקה של שופ') טפחה בודנצ'ינה בידיה: "די, את מרמה אותנו, תרגלת את הבזורקה". פנתה אל הפסנתרן: "נגן גם אתה אימפרור' בינציות". הפעם הפסיק נשיא האקדמיה את אירנה, אמר: "יקירת, את נכנסת ישר למח' לקה השישית (אחת לפני האחרונה)!"

אחר סיום מצטיין של האקדמיה הוינאית, באה התקופה ההולנדית, תחילה בחוזה, לפיו שימשה רקדנית ראשית וכוריאוגרפית של רבי' יו אמסטרדמי מפורסם, ולאחר מכן רגיל ה' מלחמה, שהשאירה אותה תקועה בהולנד משך שש שנים. אחר השיחרור נתפרסמה אירנה בהולנד, כרקדנית המוכרת את כל הכרטיסים שבוע לפני הקונצרט. מלבד הסיבות האמנו' תיות קיימה אחת פחות אמנותית: הרקדנית הייתה חברת המחחרת ההולנדית, כה מילאה, כ"בלתי-יהודיה", תפקיד של מרגלת בטרקליני הולנדים שאירחו אישים נאציים.

10 ק"ג ברחוב

אחר אחת ההצגות הביא שליח מברק לח' דר ההלבשה של אירנה: "ראיתי את שמך על המודעות, כמעט שהתעלפתי, חשבתי שאת מתה. דורך" (דור ארצישראלי שנמצא בהאג, עם החטיבה היהודית הלוחמת). לאחר שהת' ראי, שוכנעו האחות והאחינית, שעליהן לעלות ארצה. הדור שנסע לארגן את הדבר, העביר לחברת פרנסוס התל-אביבית שלל של ביקורות אירוניות על מחולותיה של אירנה גטרי, אך החווה שנשלח בחורה כלל בתנ' איו רק את אירנה והאם נשארה מחוצה לו. אירנה, אשת-המחחרת, מצאה דרך ניאותה: הלבשה על עצמה ועל אמה בגדי קצינות (החטיבה היהודית), והגיעו כך ארצה.

ברחובות תל-אביב השאירה אירנה, משך שלושת חדשי חיפושיה אחר סטודיה מתאימה, 10 ק"ג. לבסוף מצאה מרתף מצופש, הנ' חה יסוד לבית-ספר למחול. כן הביאה לחובבי המחול הישראליים משהו חדש: ריקודים ש' נוצרו בדמחה, אותם ביצעה בלי ליוו ימור' סיקאי. כשנתקבלו הריקודים בתשיאות הק' הל, אמרה אירנה: "הם מחאו כף, מפני ש' חשבו שכך צריך לקבל משהו חדש אך לא הבינו בזה שום דבר".

כיום, לאחר שש שנים תל-אביביות, יש ל' אירנה בית-ספר בן 200 תלמידים וחלמידות, להקה בת 12 רקדניות ושלושה ריקדנים וע' רימת מכתבים מן האימפרסריו הולנדי שלה, הטוען שהגיע הזמן למסע הופעות מחודש באירופה. תשובתה המתמידה: "עדי שתיים, כשהלהקה הישראלית שלי תהיה עצמאית".

עתה הפכה אירנה לאחת האמניות העזוקות ביותר בעיר: סידרת הופעות להקרה, שנופ' תחו השבוע בתל-אביב, בהן יש לאירנה תפ' קיד סוליסטי בכל אחד מהמחולות. תגליתו של גורג' שניידר, במאי הסרטים השוהה בארץ ("אירנה גטרי היא האשה הראשונה שפגשתי כאן היודעת להתנועע לפני מצלמת קולנוע") התוצאה: שתי חברות מקומיות מתחרות ביניהן על ההתמחה של אירנה גט' רי להופעות בשני סרטי מחול, כיצד נולד הבלט וסרט ארכיאלוגי, בו תרקוד ריקודים היסטוריים על רקע של תגליות ארכיאלוגיות.

לומדת עם מי יש לה עסק

מכתבים

בריאות?

בליקון העולם הזה 740 תחת חכמת, המכשור: צחוק, הרפסם המונה של מרשנו שמחמתה מו' סיעות המלים דלקמן: "לפני השם, אדוני הסלצר, רק לא אווז צלוי".

הרפסם את תמונת מרשנו כלי הסכמתו או רשותו ואופן הרפסמת הואת וביחוד בצירוף המ' לים הנ"ל העליבו את מרשנו ועלילות לגרום לו עלבונות בצירוף הקוראים או, לכל השחת, לעשות צחוק ממנו.

ד"ר ע. הופמן ע"ד, תל-אביב
אנו יכולים להרגיע את הקורא הופמן ואת מרשו הנכבד, המערכת לא התכונה בכתבה זו לומר כי באמת יש אווז צלוי, לעשות צחוק או לגרום עלבונות.

תורה רבה עבור שלושה נלינות עתונכם שהניעו אלינו אתמול, ונרמז לנו הנאת רבה ובעיקר מש' תעשעים אנו בשעשוע מיוחד: להראות את הנליך נות לכל מיני אנשים שינחשו מה כתבתם חתת התמונות. עד זה לא הצליח איש לסענה לכן עלינו לסמך עליכם כי כתבתם רק דברים טובים.

סינר ו'באי אדם, ניר-יוק

אסוימים ומרחב

סוף סוף התחלתם במסע הסברה. ברכת שלוחה לכם. המשיכו! הוקיעו את השחיתות, ההסתגרות הדתית והעדרות כמרחב אך דחילקם, מרוע התי' חלמם עם הוודיסין. לדעתה היה מחוייב המציאות הניאופוליטית וההניון המדיני להתחיל עם ישראל — הלכנו — הר הדרוזים.

אליהו שמיר, תל-אביב
כפי שחייבו המציאות הגיאופוליטית וה' הגיון המדיני התחיל העולם הזה (750) עוד יותר קרוב: הגרעין הערבי של שער העמקים.

יש לי דעה יותר מדי טובה על הערבים כדי שאי אמין שפעולת סטורגית כמו הכשרתם בקיבוץ תהי' פור את עורם והם יהיו — בשל כך לדידינו.

אשליה ילדותית ומסוכנת כאחד. הם ילמדו כל הניתן להילמד וישיארו בדעותיהם וכי אנו לא היינו עושים — ונע עשינו כמותם? ששא בחור רים שהיו בהכשרה בצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה לא רכשו להם כל הניתן לרכוש בלי לדי' הסך למעריצו או אפילו ירדי הבריטים (כמה אנ' שי מחתרת היו יוצאי הצבא הבריטי!) האם משה רכנו שנוי בחזרו של פרעה לא הסב צרות צרורות לפרעה ולמצרים? ולכן יש לעת עתה לראות בהם (הערבים) נים חמישי בכוח לעת צרה, ולפי זה עלינו לנהוג.

מ. מרנס, בני-מינה
לביקורת החיובית על הערבים בקיבוץ רצוני רק להוסיף שהרפורמטורה שודרה כמעט בשלימות (כמובן בלי התמונות הסוערות ומבלי להזכיר את המקור) בקול ציון לנוח בשטח האנגליה ביום רביעי 10 למרץ בהתחלת התכנית.

לכני יהודה, תל-אביב

סטודנטים בחוץ-לארץ

קראתי בהשתוממות רבה את פרשת הסטודנטים הלומדים בחוץ-לארץ. מה הרעש שהוקם סביבם? לפי עניות דעתי מצבם טוב יותר ממצב הסטודנ'טים בארץ אשר אינם נוזלים מהמדינה דיביזים יקרים. ידוע בכל העולם שהי' סטודנטים קשים ואם הם מעוניינים במדע הרי לשם מטרה זו עליהם לסכול קצת. ומה בענין שרות המילואים? נקי ראים הסטודנטים באמצע שנת הלימודים ללא כל התחשבות, האם קימת בעיה זו אצל הסטודנטים הלומדים בחוץ-לארץ?

אשת סטודנט בטכניון, חיפה

אני מתריע בתוקף נגד ההערות העוקצניות על סטודנט עמום שנתפרסם כהעולם הזה 751. עמום הוא חברי מימי הילדות. הריני מכיר אותו בתור בחור רציני ואני יודע אל-נכון שוא חי בסארים בחסכוני ובצמצום. הוא לומד בבית-הספר הנכונה למדעים מדעיים ועבר את הבחינות בהצלחה ואני דוחה כשאטמנש את ההערות עליו שנכתבו מתוך חזנות לא ברורות. מופר של העולם הזה. חוטפה עליי מי שהיה חברו, אף הוא סטודנט בפאריס, מתוך חשבוניות אישיים ודוגניים.

חבר טוב, תל-אביב

מבלי להכנס לחשבוניות אישיים מצטער העולם הזה על הפגיעה שנעשתה בסטודנט עמום, מודה — לפי תעודות שהובאו לפניו — כי הוא לומד בבית-הספר הנכונה למדעים מדעיים ועבר את הבחינות בהצלחה.

שועל דגנים

תשובתו של מר אברהם לוי (העולם הזה 748) על ההצעת לחקמת מועדון בלתי מפלגתי, מוכיחה לי את המשל הידוע על השועל המזמין את הדגים לעלות לבישה. כיון שביום אורבות להם סכנות. במועדון אינני"ם (פועל) יש נוער המתחרת לש' עבר, ולומדים שם רק את התנ"ך מפי א.צ.ג. ואת א.צ.ג. מפי הד"ר שייב.

מיכאל האן, רמת-גן

השער

כאשר נערה בהירת מראה ושער, בעלת חיוך הרבוק המימית על פיה, המתפשט על 172 ס"מ של נוסה והמדליק נצנוץ עליצות בעיני ענק התכולות שלה, פורצת לעצמה דרך בין שלוחנות כסית אל חבורת צעירים מלנוכחית, ברור לכלם: לאולי שוקן יש מצב רוח רגיל. אך כאשר מצליח מושהו, "להוציא מלה מהפה" (מתורה אולי: אני אוהבת לרבר!) לאולי נשאלת: את מבינה? שור כתה הרגילה: לא, אני מברלין! כי שם נוזלה לפני 21 שנה. אולם מברלין זוכרת אולי רק דבר אחד: "אמא (יוספה שוקן) שרה אריה מטופקת" אולי הניעה לארץ בת שנתיים ומאו כל מה שהיא זוכרת מצטמצם לרבר אחד: דואטים מוסיקליים עם אמא. אומרת אולי: "זה איום ללמוד אצל אמא שלך, אני אפילו לא שומעת בקולה כאשר היא אומרת לי ללמד את הבית." אך אולי המשיכה בלימוד המשפחתי מפי "אמא היא הזמרת הכי טובה שאני מכירה."

לאחר שנתיים צולחות בלחיקת הכרמל בצח"ל, הוצבה אולי בפתח חלון שקספירי על במת הפומה, "אליהו המורדה", הפיקה בקול מוסרני דיקי רומנס עזובי-שפה ושבתה את לב מבקרי התיאטרון שלא שכחו לחזקיה לשבח בביקורותיהם. אמרה אולי: "הם עשו ממני עניין שלם, אבל זה די נעים."

גרעין עמית

מחנה העבודה יתקיים מ-11.4 — כמשך שבוע ימים בערכה.

פרטים אחרונים בקשר למחנה בשבת 5.4 בשעה 6.00 במרכז החקלאי, אלנבי 126, ובגליון הבא.

הפגישות מתקיימות כרגיל לפי ההודעה האחרונה.

השב לקרוב
תמורת החבילות שקבלת...
ש'י ישראל יפה
שאצלו כחרת

אנו נדאג לשלוח ונחסוך ממך טרדת האריזה וסדורי הדואר.

פרוינד
רח אלנבי 41
חל-אביב, מול קולנוע אלנבי

מחנה העבודה יתקיים מ-11.4 — כמשך שבוע ימים בערכה.

פרטים אחרונים בקשר למחנה בשבת 5.4 בשעה 6.00 במרכז החקלאי, אלנבי 126, ובגליון הבא.

הפגישות מתקיימות כרגיל לפי ההודעה האחרונה.

תאריך נוח
ספת "שילוח"
ביום
ספת פרדייז מודל שנת 1950
ביליה
פרדייז

הסינריה העגולה - "ראודור"
REUDOR
CIGARETTES
סיגריות
THE ROUND CIGARETTE "REUDOR"

אתה מוזמן לפריז
PARIS

5 מחברי אגוד בניני האומה הוזמנו למשך 7 ימים לפסטיבל האביב בפריז 1952. ההזמנה כוללת טיסה (הלוך וחזור), שהייה בפריז ובקור בפסטיבל. סידורי הציאה והנסיעה יעשו ע"י האגוד. בפסטיבל יופיעו אמנים ביד לאומיים, התזמורת הסימפונית מבוסטון, האופירה הוינאית, תזמורת להז ועוד.

5 ההזמנות יוגרלו בין חברי אגוד בניני האומה ביא במאי ש.ז. בירושלים. באותו מעמד יוגרלו גם כרטיסי כניסה לתערוכת "בבוש השממה" וחגיגות, "המלך רוד" שתתקיימה בכניני האומה ב-1953.

כל הרוכש מניה ב'10 ל"י על 3 במאי ש.ז.
יכלל בהגרלות הנ"ל

מניות תשיג: ב כ ל ה ב נ ק י י ס
בסוכנויות הנסיעות
במקומות ההפצה המיוחדים
במשרד בניני האומה
תל-אביב: שדרות רוטשילד 33
ירושלים: רחוב אלחריזי 11
חיפה: דרך העצמאות 41

רכוש מניה עוד היום!

אג/3 בניני האומה

נמוכים מאלה בהם קנתה. ובמדורי הכלכלה של העתונות המצרית החלו מתפרסמים סיפורים מלאי הערצה או גנאי על סוחרים שמכרו את סחורתם למר שלה והמתעוררים לקנות אותה סחורה בחורה — כאשר ידו המחזיקים.

תורכיה

הטנקים הם תוספת

אפילו המפגרים שבאיכרי אנאטוליה מודים עתה כי גלגל המהפכה של מוסטפא כמאל ("אתאטורק") עשה סיבוב שלם עם קבלת תורכיה לברית ההגנה הצפון-אטלנטית. "עלה" מברכים תושבי הערים איש את רעהו, "אנו שייכים לעולם המערבי!" אולם הצטרפות תורכיה לברית אינה נושא לשמחת התורכים בלבד — גם אמריקה שמחה מאורע שהכניס באופן הדוק צבא חזק ומאומן לשורות המערב. הדושים העז אשר עשתה החטיבה התורכית בקוריאה לא לא את המערב הערצה וזיכה את תורכיה בתשומת לב מרובה — בעיקר בכל הגווע לענייני צבא.

בין אלה נמנה בית-הספר קוללי, לפרחי קצינים, על הגדה האסיאתית של הבוספורוס, קרוב לאיסטנבול. בבית-ספר זה לומדים 1250 נערים בני 15 עד 18 המקבלים חינוך רחב המשתרע על שטחים רבים שאינם על טהרת הצבאות.

14 מגרשי ספורט. למרות היותם לבושים מדים והעובדה כי כמה ממוריהם הנם קציני הצבא הסדיר אין הילדים נחשבים כש"יכים למסגרת צבאית. ההכנה הממשית ביותר לקריירה הצבאית העתידה שלהם היא אימון גופני מסופף: לרשות התלמידים עומדים 14 מגרשי ספורט שם הם מתאמנים בכדורגל, אתלטיקה וטניס.

מגמה זו, לא לשעבר את חינוכו הכללי של הנוער לחינוך צבאי מקצועי, בולטת ב"עיקר בשטח האמנות. התלמיד חופשי לבחור לו כל נושא שהוא רוצה, לצייר את אשר נוטה הוא לצייר — מבלי שמורה ינצל את כשרונו לחינוך צבאי מפורש צבאיות.

700 לירות קנס. קבלת התלמידים לבית-הספר כרוכה במבחן רציני אשר מעטים מן המועמדים מצליחים לעוברו (במבחן "א" חרוץ נכשלו 500 מתוך 650 מועמדים). תמורת ויתור המדינה על שכר הלימוד וההתקן, חייב התלמיד לעבור את בחינות-הגמר ואחר כך להכנס למכללה צבאית. משם הוא יוצא בדרגת קצין, אם נכשל התלמיד באחת משתי ההתחייבויות, משלמים הוריו קנס של 700 לירות תורכיות (350 ל"ל לפי השער ה"חופשי) עבור כל שנת לימודים.

"המטרה הראשונה שבית-הספר מעמיד ל"עצמו" קובע המנהל, קולונל מוחיין אקיר איוס, היא לחנך בני-אדם מושלמים ככל ה"אפשר. כי ארצנו ענייה, לא כמו אנגליה או אמריקה שהכל נעשה אצלם על-ידי מכוונות. האדם קודם. הטנקים הם רק תוספת!"

רים השגעונית. מוחמד פרגאלי באשא, אחד העשירים מופלגים של מצרים שבנה את הונו בסחר ה"כותנה" ושהופתע על-ידי המשבר כשבמרסניו רבבות חבילות כותנה אף המציא נהג חדש לפרסומת: מדי בוקר היה מוסר לעתונאים את הפסדיו של היום הקודם, סכום שהגיע לרבבות לירות.

אולם פרגאלי באשא היה יוצא מן הכלל. לא כל הסוחרים יכלו לחייך מול הפסדיהם. מספר רב של מתווכים וסוחרים אשר עסקיהם מנהלים על בסיס קניות כותנה שאין ביכולתם לשלם עבורן את מלוא הכסף אלא לאחר מכירתן לחוץ-לארץ עמדו לפתע בפני פשיטת רגל, כשמוכרי הכותנה תובעים את כספם.

אליהו מוחמד פרגאלי באשא באחד מנשפיו

לעלי מאהר לא היה פנאי

ואז באה הודעתה של הממשלה. תחילה הודיעה רק על קביעת מחירי מינימום חדשים, נמוכים בהרבה מהמחירים המינימליים הקודמים. אולם גם בזאת לא תוקן המצב: הקרנים המשיכו להסס, נרתעו מפני המחירים ש"היו גם אז גבוהים ממחירי השוק העולמי. רק אז החליטה הממשלה על צעדה המכריע קניית כותנה במחיר המינימלי.

תוך שעות הוצפו סוכני הממשלה הצעות של סוחרים שמהרו להיפטר ממלאי הכותנה שהצטבר אצלם, למרות שפירוש הדבר היה הפסדים ניכרים, שנתהו כהבדל בין מהירי המינימום הקודמים והחדשים, ובכל בהלת המכירה הזאת לא היה כמעט אף קונה אחד, מלבד הממשלה. כי סוחר אלכסנדריה הפך חים ידעו היטב: הממשלה לא תוכל להרוזק את כל הכותנה. היא תמכור אותה במחירים

מצרים

הפסדי היום הקודם

ידיעה בלתי רגילה עברה בין באי הבורסה באלכסנדריה, בישרה מהפכה בחיי הכלכלה המצרית: הממשלה מוכנה לקנות כל כמות של כותנה אשר תוצע לה. כאשר הגיעה ממשלת עלי מאהר לשלטון שרר בשוק הכותנה במצרים מצב קשה ביותר. ממשלת הוופו קבעה, בדאגתה "חקלאי, בהתחלת העונה מחירים מינימליים "כותנה לסוחרים-יצואנים. אולם השוק העולמי לא התחשב במחיריה של ממשלת אל-נחאס. ארץ-החבירות החלו מיצאות כותנה במחירים

טוניסיה

בנתיב המסורת הגאה

אין כמעט ספר לימוד צרפתי אשר בו לא מופיעים סיפורי גבורה והרפתקות של חיי לים ומתישבים צרפתים בצפון-אפריקה ואי-לו הגיבור המודרני של צרפת הוא המרשאל לואי, שהצליח לדכא בשנות העשרים את התמרדויות הערבים בשלטון הצרפתי במרוקו. במרוצת הזמן אף גובשו הסיפורים, נור צרה רוח מיוחדת, נמצא לה שם מתאים: המסורת הגאה.

ללא יוצא מן הכלל, הצטמצמה מסורת זו להסתערויות מכוונות של לגיון הזרים או של סניגלים שחור-יעור. אם העיזו ערביי קאזבלנקה לגלות איבה כל שהיא לצרפתים — הוטל מצור על הקסבה (הרובע הערבי ב"עיר) והלגיונרים הדגינו פרקים של המסורת הגאה. אם חשקה נפשם של תושבי דמשק או בירות בממשלה משלהם — רעמו טנקים צרפתים ברחובות, שכנעו אותם כי אין חשי-קם בריא.

רק ארץ אחת כמעט ואינה מוזכרת בסיפורי המסורת הגאה: טוניסיה. כי בטוניסיה רצו הצרפתים לנהוג בדרכי שלום, עד כמה שהדבר היה אפשרי, לפייס את התושבים ה"ערביים. אך התושבים לא הראו כל התעניינות לשאיפות הצרפתים ולשקט: במאורעות דמים, בשנת 1933, בהם התקיפו כל אשר היה קשור עם השלטון הצרפתי, נתנו הזדמנות לצרפתים להפעיל את חייליהם ב"טוניסיה, להוסיפה לרשימת מבצעי המסורת הגאה.

הנציב הוא השר. השבוע שוב הדגין מו הצרפתים את אותה מסורת ברחבי טוניסיה. יחידות צבא שהוועקו מצרפת וממרוקו עם פרוץ המאורעות לפני חודשיים תפסו עמדות בערים ובנקודות האסטרטגיות, חול-יות משטרה וצבא ערכו חיפושים ומעצרים לפי רשימה ערוכה מראש.

כעבור 24 שעות הודיעו הצרפתים: המבצע הצליח במלואו. הביי פיסר את ממשלת מוחמד שאניק, כל חבירה נעצרה, פרס לשון יים" שהצליחו להימלט לקהיר. בראש ה"ממשלה החדשה הועמד סלאח אל-דין באי קוש, אחד מ"184 הנסיכים, בני משפחת ביי וכדי למנוע את בזבוז הזמן שנהג עד כה בהתעצויות בין הטוניסאים והצרפתים, הח"ליט הביי למנות את הנציב העליון הצרפתי ז'אן דההוטקלוק, לשר החוץ של הממשלה החדשה. בצורה זו יוכלו הצרפתים לפעול במהירות וללא כל תקלות למען טובת ענייניה של טוניסיה — אשר הם כה חרדים להם.

*סמך ב"יוסף, שר המשפטים ומוחמד בדרה, שר הטעם, שניהם חברי אלדוטור אל-ג'ידי של חביב בורגיבה.

(52) שמשקלו אינו גדול; (54) ... מאין אתה כא לזאן אתה הולך.

פתרון תשבץ 109

מאוזן: (1) משגב; (5) סיאול; (10) שושן; (12) אצל; (14) שייץ; (16) מרים; (18) אף; (19) כורה; (21) אספרגוס; (22) בלש; (23) לוד; (24) רק; (25) עלבון; (27) שבע; (30) נוי; (31) חולון; (33) שי; (35) עמק; (36) בוז; (38) אצטגנין; (39) מרבד; (40) בר; (41) טיבר; (43) ט"ו; (44) דיג; (46) תודה; (48) קהלת; (49) קנדה.

מאוזן: (2) שש; (3) גומה; (4) כשר; (6) יא; (7) אצטרובל; (8) ול; (9) משכב; (11) גיאון; (13) הפסקה; (15) צולע; (17) מסד; (18) אור; (20) רשלן; (23) לוי; (26) בולגריה; (27) שוק; (28) עובר; (29) משאבה; (31) חמר; (32) ניה; (33) גובט; (34) יצר; (35) עיט; (37) זדין; (39) מרדן; (42) בוק; (44) דו; (45) גל; (47) הד.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ 108
חיים אהרליך, פרס-חנה, ת. ד. 14, שמריה בנדלר, תל-אביב, דיונון 94, שולמית כגן, נתניה.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ 109
דוד גולדמן, כפר-סבא, צבי הלר, ירושלים, שכונת אחוזה, טובה מיכאלי, צה"ל, ד. צ. 600.

9	8	7	6	5	4	3	2	1
	13		12		11			10
			16			15		14
		21		20			19	18
26			25		24		23	22
	31			30		29		28
		36			35		34	33
			40	39			37	
					42			41
	44			43				
					48	47		46
50	49							
			54			53		52
				57		56		55

תשבץ 111

(עורך לפי מתכונת הכתיב העברי המלא)

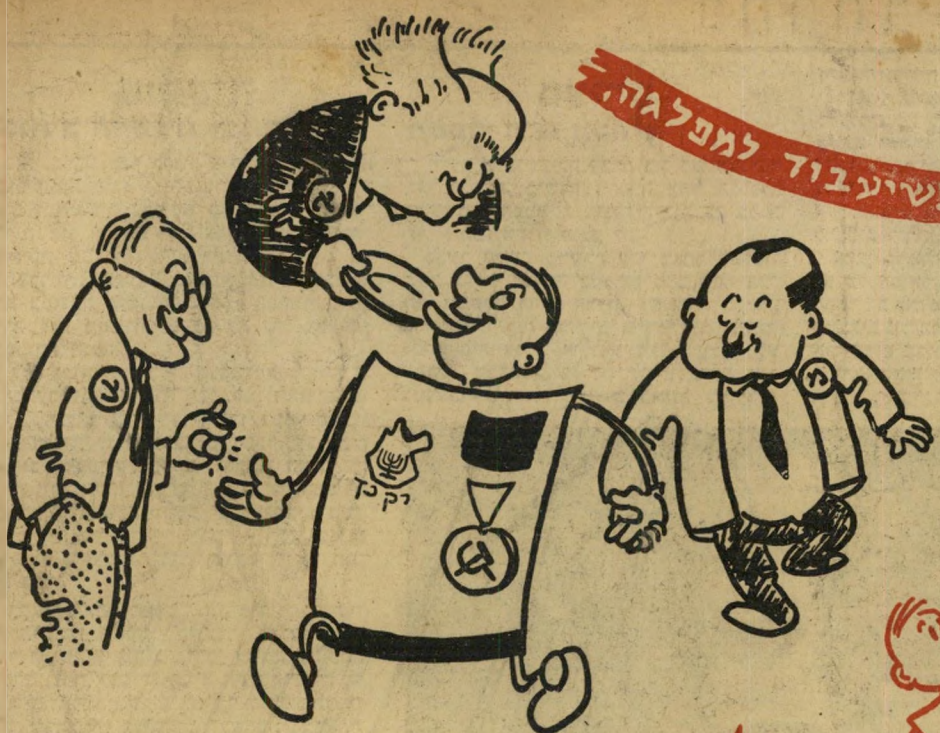
מאוזן: (1) שהאנשים מחבבים אותו; (4) יופי; (6) רשימה בעתון; (10) בולם את הבהב; (11) דר"גה בצבאנו; (13) יולין; (14) לחות; (15) יכולת; (17) תשלום לממשלה; (18) תיווך בין יצרן וצרכן; (20) מוויאון ידוע; (23) מעורר זכרונות; (25) אליל השמש במצרים הקדומה; (27) מבני נוח; (29) מקדש יהודי במצרים הקדומה; (30) "פיו" של משה ברנו; (32) שרץ המוצא לו משכן בעורם של כל-בים; (35) ערמה; (36) אחת מצורות כתיבת שם ה'; (37) חי מגושם; (38) היפוכה של הפידה; (41) ממולא אויר; (43) עקשן; (45) רטוב; (46) סם משכר; (49) מושג כולל; (51) שאיני מחוספס; (53) חיים ומות ביד ה...; (54) עמידה צבאית; (55) שמחה; (56) גבוה; (57) תשובה.

מאוזן: (1) נוהג חמורים; (2) ישיב השוכן לחוף הים בסביבות תל-אביב; (3) גיל כרמזה; (4) רפה; (5) אש; (7) מלת תנאי; (8) כחבר שני לוחות; (9) שלשלת הרים; (11) מחוז; (12) ירק ממשפחת הקטניות; (15) ממלכי יהודה; (16) מדע; (19) רעל; (21) טיפוש; (22) מרוה צמאון; (24) מ"ר; (26) פרצוף; (28) טעם רע; (30) יו שאינו מאוזן ואינו מאוזן; (31) קריאת כאב; (33) קונכייה; (34) אימפורט; (35) גכרי; (39) אף; (40) חן; (41) חלקת אדמה; (42) עפר; (43) מלת אישור; (45) מצוקה; (47) מובן; (48) חלק היממה; (50) מדוע;

אני מאשים!

בשיעבוד למעלה

לא עבר כמעט שבוע אחד
משך השנתיים האחרונות של
לא הוטחה בפני "העולם הזה"
האשמה בדשתי. כי מי שנפגע
ממשהו מצא כינוי חדש, גילה
את הסוד הגדול על פרצופו ה-
אמיתי של "העולם הזה". אשר
לפיו היה ברור מדוע רצתה ה-
מערכת לפגוע בו.
השבוע הצטרף גם דוש זמק-
הלה, נשם נשימה עמוקה והפי-
לם שורת האשמות נוראות, הי-
אמת הערומה כפי שרק מקורב
המערכת יכול להכירה ולדעתה.

בהתעייית הנועה

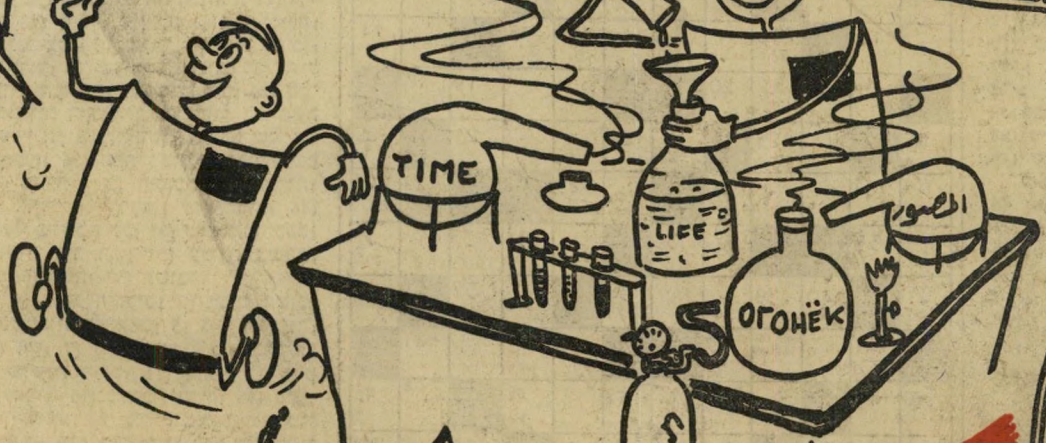

בכנעניות

כסוכו הערבי

ברדיפת סנסציות

בחיקור דול

כדול (אוכן)

ויקר (אחיר)

